

Veikko Huovinen

SISÄLLYS

Johdanto.....	4
Kirjailijanura lyhyesti.....	5
Tuotanto.....	6
Teokset.....	7
Aiemmin julkaistujen kirjoitusten ja teosten koosteet	11
Kuvateokset, joissa Veikko Huovisen tekstit	12
Teokset, joissa Veikko Huovinen toimittajana	12
Näytelmät	13
Äänikirjat.....	13
Selkokirja.....	14
Sarjakuvamukaelmat	14
Kirjoituksia kokoomateoksissa ja lehdissä	15
Käännöksiä Veikko Huovisen tuotannosta	24
Käännösnovelleja ja -katkelmia	26
Huovisen teokset televisiossa, radiossa ja elokuvina.....	29
Tv-ohjelmia	29
Elokuvia.....	30
Radio-ohjelmia.....	31
Videotallenteita	31
Neljä tekstiä Huoviselta.....	31
Tarina valkeasta karpästä	32
Musta savotta	34
Koulusta lomalle	36
Poliittinen elämä Suomessa talvella	38
Palkinnot ja huomionsoitukset	40
Havukka-ahon ajattelijä -patsas	40
Tunnustuspalkinnot ja huomionsoitukset.....	41
Mietteitä kirjoista ja kirjoittamisesta.....	42
Kirjoista ja lukemisesta.....	44
Arvosteluista ja määritelmistä	46

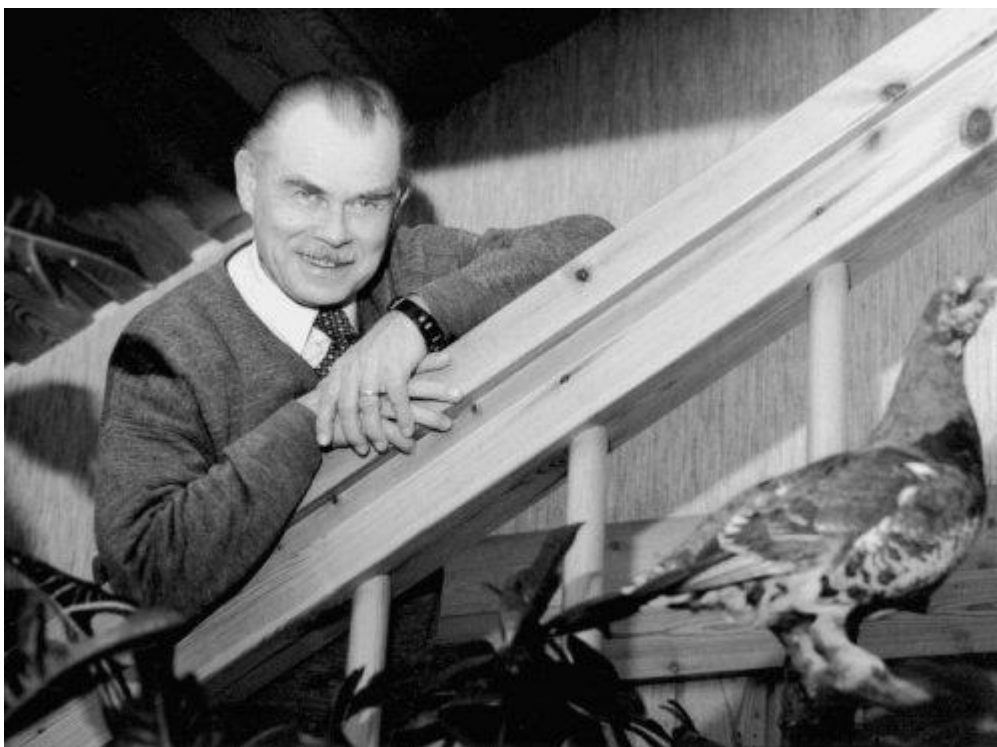
Lisätietoa	47
Tutkielmia, opinnäytteitä ja dokumentteja	47
Tutkielmia ja kirjailijakuvia	47
Opinnäytteitä	51
Televisiossa ja radiossa	56
Kirjoituksia Veikko Huovisesta	58
Linkejä.....	58

Johdanto

Veikko Huovinen ehti yli viisikymmenvuotisen kirjailijanuransa aikana kirjoittaa poikkeuksellisen laajan ja monipuolisen tuotannon. Monet hänen teoksistaan sijoittuvat Kainuun maisemiin, joissa kirjailija itsekin parhaiten viihtyi. Huovinen syntyi Simossa 7.5.1927, mutta hän asui suurimman osan elämästään Sotkamossa. Koulutukseltaan hän oli metsänhoitaja ja työskenteli ammatissaan vuosina 1953–1956, minkä jälkeen hän jättäytyi vapaaksi kirjailijaksi.

Huovinen tunnetaan parhaiten humoristisista romaaneistaan ja novelleistaan, erityisesti rakastetusta hahmostaan Konsta Pylkkäsestä, joka mietiskeli sinisiä ajatuksiaan Kainuun metsissä. Huovinen kirjoitti myös vakavamielisempiä teoksia, lukuisia lehtiartikkeleita sekä muita tekstejä. Hän sai urallaan useita palkintoja ja tunnustuksia. Veikko Huovinen kuoli Sotkamossa 4.10.2009.

Tähän tiedostoon on koottu tietoa Veikko Huovisen kirjailijanurasta ja tuotannosta. Tuotantoluvusta löytyy myös neljä lyhyttä Huovisen kirjoittamaa tekstiä. Lisätietoa-lukuun on kerätty muun muassa lista Huoviseen liittyvistä tutkielmista, artikkeleista ja kirjailijakuvista.

Kuva: Kajaanin kaupunginkirjaston kokoelma / Valokuvaamo Arja Teikola

Kirjailijanura lyhyesti

Veikko Huovinen syntyi Simossa 7.5.1927. Hänen ollessaan puolivuotias perhe muutti Sotkamoon. Huovinen pääsi ylioppilaaksi Kajaanin yhteislyseosta vuonna 1946 ja opiskeli Helsingin yliopistossa metsänhoitajaksi 1948–1952. Hän työskenteli metsänhoitajana metsähallituksen Sotkamon ja Kuhmon hoitoalueilla 1953–1956, minkä jälkeen hän jättäytyi vapaaksi kirjailijaksi.

Veikko Huovinen kirjoitti yhteensä yli kolmekymmentä teosta. Hänen esikoisteoksensa oli novellikokoelma Hirri, joka ilmestyi vuonna 1950. Huovisen teosten kustantajina ovat olleet WSOY ja Otava. Huovisen viimeiseksi teokseksi jäi muistelmateos Pojan kuolema, joka ilmestyi alkuvuodesta 2007. Huovinen sai urallaan lukuisia tunnustuspalkintoja alkaen Kalevi Jäntin palkinnosta, jonka hän sai 1951 esikoisteoksestaan Hirri. Valtion kirjallisuuspalkinto on myönnetty hänelle kolme kertaa. Vuonna 1984 Huovinen sai valtion tiedonjulkistamispalkinnon teoksestaan Puukansan tarina.

Vuonna 1983 Veikko Huovinen promovoitiin filosofian kunniatohtoriksi Oulun yliopiston luonnontieteellisessä tiedekunnassa. Perusteluissa korostettiin hänen ansioitaan erityisesti pohjoisen ihmisen ja luonnon kuvaajana. Vuonna 1999 Veikko Huovinen sai professorin arvonimen pitkäaikaisesta työstään suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin saralla. Veikko Huovinen täytti 80 vuotta 7.5.2007. Syntymäpäivälahjaksi kirjailijalle ja kirjailijan elämäntyön kunniaksi perustettiin valtakunnallinen Veikko Huovinen -seura, jonka perustava kokous pidettiin Sotkamossa 20.5.2007.

Huovisen kirjailijanuraa ja tuotantoa on eritelty lukuisissa tutkielmissa ja seminaareissa. Suomen Maakuntakirjailijat järjesti 7.–8.7.1979 Kajaanin Paltaniemellä Sana ja sävel -tapahtuman yhteydessä Huovis-savotan ”Kriittisen naurun päivät”. Tampereen yliopisto ja Tampereen kaupungin kulttuuritoimi järjestivät 19.9.1997 hänen pitkän uransa kunniaksi 70-vuotisjuhlaseminaarin Tampereella.

Huovisesta on julkaistu kolme elämäkertakirjaa: Arto Seppälän kirjoittama Ajatus on hiirihaukka : Veikko Huovinen, humoristi (1975), Tero Liukkosen kirjoittama Veikko Huovinen : kertoja, veitikka, toisinajattelija (1997) ja Panu Rajalan kirjoittama Hirmuinen humoristi : Veikko Huovisen satiirit ja savotat (2012).

WSOY:n tiloissa Helsingissä on Pekka Kontion veistämä Veikko Huovisen pronssinen rintakuva ja Otavan tiloissa Niilo Hyttisen maalaama muotokuva. Vuonna 1989 Sotkamon Hirvensaaressa paljastettiin Huovisen elämäntyön kunniaksi Nina Ternon veistämä Havukka-ahon ajattelija - patsas.

Tuotanto

Veikko Huovinen tunnetaan ennen kaikkea romaaneistaan ja novellikokoelmistaan, joita on ilmestynyt yhteensä yli kolmekymmentä. Vähemmän tunnettuja ovat hänen lukuisat kirjoituksensa lehdissä ja kokoomateoksissa. Juttujen kirjo ulottuu huovismaisesta huumorista ja satiirista muisteluksiin ja asiateksteihin.

Veikko Huovisen ensimmäinen julkaistu kirjoitus oli Joulukuusi ja teeret Metsästys ja Kalastus - lehden joulunumerossa 1948. Ensimmäinen kirja oli novellikokoelma Hirri, joka ilmestyi keväällä 1950 kirjailijan 23-vuotispäivän kynnyksellä. Huomiota karttelevana metsäylioppilaana Huovinen olisi halunnut julkaista esikoisteoksensa salanimellä, mutta kustantaja ei tähän suostunut. Kaksi vuotta myöhemmin ilmestyi koko tulevan kirjailijanuran kivijalaksi muodostunut romaani Havukka-ahon ajattelija, jonka päähenkilö Konsta Pylkkänen oli esittäytynyt suomalaiselle lukijakunnalle jo muutamissa Hirrin novelleissa ja lehtikirjoituksissa.

Huovisen tavaramerkiksi ovat muodostuneet hänen huovismaiset novellinsa – humoreskit, lyhyet erikoiset, littlejutut, novellistiset jutumat tai millä nimellä niitä sitten halutaankin kutsua. Sen sijaan asiatekstit ovat ehkä vähiten tunnettu puoli Huovisen monipuolisesta tuotannosta. Tietokirjoittajankin rooli tuli Huoviselle tutuksi jo uran alkuvaiheissa, mistä on osoituksena muun muassa laaja Kainuun maakunnan esittely vuonna 1954 ilmestyneessä Meidän maa -teoksessa. Kauno- ja tietokirjallinen ote yhdistyivät vaikuttavalla tavalla teoksessa Puukansan tarina, joka oli vuonna 1984 Finlandia-palkintoehdokas ja tuotti Huoviselle valtion tiedonjulkistamispalkinnon. Huovinen toimi omien kirjojen kirjoittamisen ohella myös kirjojen toimittajana ja kuvateosten tekstien tekijänä.

Teokset

Hirri : novelleja (WSOY 1950)

Nimiösivulla alanimekkeenä novelleja, kannessa novelleja suurista metsistä. 2. p. 1967. Uusi painos ilman painosmerkintää 1979 (kokoomateos Hirri, Hamsterit, Talvituristi, Vapaita suhteita, pitäisi olla 3. p.). 4. p. 1984 (Koottujen teosten 1. osassa), 4. p. 1993 (pitäisi olla 5. p.).

Havukka-ahon ajattelija (WSOY 1952)

2. p. 1952, 3.–5. p. 1953, 6. p. 1954, 7. p. 1955, 8. p. 1956, 9. p. 1957, 10. p. 1958, 11. p. 1959, 12. p. 1960, 13. p. 1961, 14. p. 1962, 15. p. 1964, 16. p. 1965, 17. p. 1968, 18. p. 1970, 19.–20. p. 1974 (Urpo Huhtasen piirroskuvitus), 21. p. 1978, 22. p. 1980, 23. p. 1984 (Koottujen teosten 1. osassa), 23. p. 1992 (pitäisi olla 24. p.), 24. p. 1996 (pitäisi olla 25. p.), 25. p. 1997 (pitäisi olla 26. p.).
Ilmestynyt myös Valittujen Palojen kustantamassa kirjasarjassa Suomen kirjallisuuden valiot 1975 (4. osassa, ilman painosmerkintää) sekä Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1987 (ilman painosmerkintää, Seppo Polameren piirroskuvitus). 26. p. (pitäisi olla 27. p.) 2002, 27. p. (pitäisi olla 28. p.) 2005, 28.–30. p. 2009, 31. p. 2010 (pitäisi olla 32. p.), 32. p. 2012 (pitäisi olla 33. p.).

Ihmisten puheet (WSOY 1955)

2.–4. p. 1955, 5. p. 1956, 6. p. 1983, 7. p. 1984 (Koottujen teosten 3. osassa), ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1970 (ilman painosmerkintää) ja 1971 (merkinnällä 2. p.).

Rauhanpiippu (WSOY 1956)

2.–5. p. 1956, 6. p. 1967, 7. p. 1981, 8. p. 1984 (Koottujen teosten 2. osassa), 9. p. 2000.

Hamsterit (WSOY 1957)

2.–4. p. 1957, 5. p. 1960, 6. p. 1969, 7. p. 1971, 8. p. 1979, uusi painos ilman painosmerkintää 1979 (kokoomateos Hirri, Hamsterit, Talvituristi, Vapaita suhteita, pitäisi olla 9. p.), 10. p. 1984 (Koottujen teosten 3. osassa), 9. p. 1988 (pitäisi olla 11. p.), 10. p. 1998 (pitäisi olla 12. p.),

ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1979 ilman painosmerkintää (Seppo Polameren piirroskuvitus).

Siintävät vuoret (WSOY 1959)

2.–3. p. 1959, 4. p. 1960, 5. p. 1963, 6. p. 1967, 7. p. 1971, 8. p. 1973, 9. p. 1974, 10. p. 1984 (Koottujen teosten 3. osassa), ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1981 (ilman painosmerkintää, kokoomateos Koirankynnen leikkaaja, Siintävät vuoret).

Konstan Pylkkerö (WSOY 1961)

2.–4. p. 1961, 5. p. 1962, 6. p. 1981, 7. p. 1984 (Koottujen teosten 1. osassa), ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1986 (ilman painosmerkintää, kokoomateos Konstan Pylkkerö, Kylän koirat).

Kylän koirat (WSOY 1962)

Valokuvakuviutus: Veikko Huovinen. 2.–3. p. 1962, 4. p. 1963, 5. p. 1980, uusi painos ilman painosmerkintää 1985 (Koottujen teosten 6. osassa, pitäisi olla 6. p.), 6.–8. p. 1990 (pitäisi olla 7.–9. p.), 9. p. 1998 (pitäisi olla 10. p.), ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1986 (ilman painosmerkintää, kokoomateos Konstan Pylkkerö, Kylän koirat). Uusi painos 2009.

Kuikka (WSOY 1963)

2.–3. p. 1963, 4. p. 1964, 5. p. 1985 (Koottujen teosten 5. osassa), 5. p. 1990 (pitäisi olla 6. p.).

Talvituristi (WSOY 1965)

2.–3. p. 1965, 4. p. 1967, uusi painos ilman painosmerkintää 1979 (kokoomateos Hirri, Hamsterit, Talvituristi, Vapaita suhteita (pitäisi olla 5. p.), 6. p. 1985 (Koottujen teosten 4. osassa), (Lemmikkieläin ja Valmismatka : kaksi novellia WSOY 2009).

Lemmikkieläin : fantasia ihmisistäni (WSOY 1966)

2. p. 1966, 3. p. 1978, 3. p. 1985 (Koottujen teosten 4. osassa, pitäisi olla 4. p.), 4. p. 1992 (pitäisi olla 5. p.), (Lemmikkieläin ja Valmismatka : kaksi novellia WSOY 2009).

Lyhyet erikoiset (WSOY 1967)

2.–3. p. 1967, 4. p. 1985 (Koottujen teosten 5. osassa), 5. p. 1990, 6. p. 1991 (isotekstininen).

Mikäpä tässä (WSOY 1969)

2.–4. p. 1969, 5. p. 1970, 6. p. 1985 (Koottujen teosten 5. osassa), 7. p. 1989.

Tapion tarhat : metsäpoliittista tarkastelua (Otava 1969)

2.–3. p. 1969, 4. p. 1986 (Koottujen teosten 7. osassa).

Lampaansyöjät : suomalainen reippailutarina (WSOY 1970)

2.–5. p. 1970, 6.–7. p. 1971, 8.–9. p. 1973, 10. p. 1982, 11. p. 1986 (Koottujen teosten 8. osassa), 11. p. 1991 (pitäisi olla 12. p.), ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa Seppo Polameren kuvittamana laitoksena 1971 (2 painosta, joista ensimmäinen ilman painosmerkintää ja toinen merkinnällä 2. p.), 1972 (kaksi painosta merkinnöillä 3. p. ja 4. p.), 1973 (merkinnällä 5. p.) ja 1974 (merkinnällä 6. p.).

Veitikka : A. Hitlerin elämä ja toiminta (WSOY 1971)

2.–6. p. 1971, 7. p. 1979, 8. p. 1984 (Koottujen teosten 2. osassa), 8. p. 1989 (pitäisi olla 9. p.), ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1989 (ilman painosmerkintää, kokoomateos Joe-setä, Veitikka) ja kokoomateoksessa Kolme viiksiniekkää (WSOY 2003).

Rasvamaksa (WSOY 1973)

2.–4. p. 1973, 5. p. 1986 (Koottujen teosten 9. osassa), ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1974 (2 painosta, joista ensimmäinen ilman painosmerkintää ja toinen merkinnällä 2. p.).

Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita (Otava 1975)

Piirroskuvitus: Hannu Taina. 2.–3. p. 1975, uudistettu laitos nimellä Pylkkäs-Konsta mehtäämässä : eränkäyntiä Veikko Huovisen tuotannossa 1983, uudistetun laitoksen 2. p. 1983, 6. p. 1986 (Koottujen teosten 7. osassa), [Uusi p.] 2011. Sisältää myös muutamia muissa teoksissa aiemmin julkaistuja kertomuksia.

Humusavotta : kirjailijan päiväkirja 1974–75 (Otava 1976)

Uusi painos ilman painosmerkintää 1976, 3. p. 1976, 4. p. 1986 (Koottujen teosten 8. osassa).

Ronttosaurus (Otava 1976)

3. p. 1976 (pitäisi olla 2. p.), 3. p. 1986 (Koottujen teosten 9. osassa), ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1976 (ilman painosmerkintää).

Lentsu : kertomus suomalaisten räkätaudista (Otava 1978)

2.–4. p. 1978, 5. p. 1985 (Koottujen teosten 6. osassa), uusi painos ilman painosmerkintää 1987, ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1978 (ilman painosmerkintää).

Koirankynnen leikkaaja (Otava 1980)

2.–3. p. 1980, 4. p. 1986 (Koottujen teosten 10. osassa), ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1981 (ilman painosmerkintää, kokoomateos Koirankynnen leikkaaja, Siintävät vuoret), [5. p.] 2007, Seven-pokkari 2004 ja 2010.

Ympäristöministeri : ekotarinoita (Otava 1982)

2.–4. p. 1982, 5. p. 1984, 6. p. 1986 (Koottujen teosten 9. osassa), ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1983 (ilman painosmerkintää).

Puukansan tarina (Otava 1984)

2. p. 1984, 3.–4. p. 1985, uusi painos ilman painosmerkintää 1999 (piirroskuvitus: Seppo Polameri), 5. p. (1. valokuvakuvitettu laitos, mustavalkokuvat: Eero Kemilä) 1990, 6. p. (2. valokuvakuvitettu laitos) 1994, 7. p. (2. valokuvakuvitettu laitos, värikuvat: Hannu Hautala) 1997. Seppo Polameren kuvittamasta laitoksesta uusi painos 2012.

Matikanopettaja : littlejuttuja eri aiheista (Otava 1986)

2. p. 1986, 3. p. 1987

Joe-setä : aikalaisen kertomuksia Josef Stalinista (WSOY 1988)

Piirroskuvitus: Pekka Vuori. 2.–5. p. 1988, 6. p. 1994, 7. p. 1998, ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1989 (ilman painosmerkintää, kokoomateos Joe-setä, Veitikka) ja kokoomateoksessa Kolme viiksiniekkää (WSOY 2003), 8. p. 2011. 6. ja 7. painoksessa nimiölehdellä alanimeke muodossa aikaisten...

Kasinomies Tom (Otava 1990)

Ilmestynyt myös Suuressa Suomalaisessa Kirjakerhossa 1991 (ilman painosmerkintää).

Kukuškat : moniaita kertomuksia ja pakinoita (WSOY 1993)

2. p. 1993

Pietari Suuri hatun polki : romaani (WSOY 1995)

2.–4. p. 1995, 5. p. 1998, ilmestynyt myös kokoomateoksessa Kolme viiksiniekkää (WSOY 2003)

Viime talvi : arvokeskustelua (WSOY 1998)

Porsaan paperit : eläinaiheet erikoiset (WSOY 1999)

2. p. 1999. Sisältää 6 uutta ja 14 aiemmin julkaistua kertomusta.

Muina miehinä : kirjailijan muistelmia (WSOY 2001)

2.–3. p. 2001

Sinisilmäinen ohjus ja muita sotaisia kertomuksia (WSOY 2003)

Sisältää 11 uutta ja 8 aiemmin julkaistua kertomusta.

Konsta Pylkkänen etsii kortteeria (WSOY 2004)

2.–5. p. 2004, 6–7 p. 2005.

Pojan kuolema (WSOY 2007)

2. tekijän korjaama painos 2007.

Luonnonkierto: novelleja, pakinoita, lyhyitä erikoisia 1950–2012 (Siltala 2012)

Sisältää aikaisemmin lehdissä julkaistuja ja kirjailijan jäämistöstä löytyneitä, aikaisemmin julkaisemattomia kertomuksia.

Aiemmin julkaistujen kirjoitusten ja teosten koosteet

Vapaita suhteita : valitut erikoiset (WSOY 1974)

Teokseen on koottu ”parhaat jutut Veikko Huovisen pienoistuotannosta, noista lyhyistä erikoisista syrjästäkatsojan tarinoista, joista hän on kehittänyt ikioman sotkamolaisen kirjallisuudenlajin” (lainaus teoksen takakannen esittelytekstistä). 47 kertomusta. 2. p. 1974, uusi painos ilman painosmerkintää 1975 (pitäisi olla 3. p.), uusi painos ilman painosmerkintää 1979 (kokoomateos Hirri, Hamsterit, Talvituristi, Vapaita suhteita, pitäisi olla 4. p.)

Lohkaisuja (Otava 1979)

Teokseen on koottu ”Veikko Huovisen iskevimmät sanomukset, herkimmät ajatukset, kauneimmat luonnonkuvaukset, elävimmät ihmiskasvot ja nautittavimmat kuulopuheet” hänen tuotannostaan lähes kolmenkymmenen vuoden ajalta (lainaus teoksen takakannen esittelytekstistä). Toimittajat: Mauri Auvinen ja Jouni Hirvaskero.

Hirri, Hamsterit, Talvituristi, Vapaita suhteita (WSOY 1979, Suuri Suomalainen Kirjakerho 1979)

Kannen irtopäälyksessä teosten nimet muodossa Hirri, Hamsterit, Talvituristi, Valitut erikoiset. Ilmestynyt 1979 sekä WSOY:n että Suuren Suomalaisen Kirjakerhon kustantamana.

Koirankynnen leikkaaja, Siintävät vuoret (Suuri Suomalainen Kirjakerho 1981)

Kootut teokset 1–10 (WSOY 1984–86)

Osa 1: Kirjailijan lähtöasemat, Havukka-ahon ajattelija, Konstan Pylkkerö, Hirri, Tätä runoa en unohda.

Osa 2: Rauhanpiippu, Veitikka

Osa 3: Esipuhe Hamsterin keittokirjaan, Hamsterit, Ihmisten puheet, Siintävät vuoret

Osa 4: Kainuu, Talvituristi, Lemmikkieläin

Osa 5: Kuikka, Lyhyet erikoiset, Mikäpä tässä

Osa 6: Lentsu, Kylän koirat

Osa 7: Metsästyskirjallisuutemme ominaispiirteitä, Tapion tarhat, Pylkkäs-Konsta mehtäämässä

Osa 8: Lampaansyöjät, Humusavotta

Osa 9: Rasvamaksa, Ronttosaurus, Ympäristöministeri

Osa 10: Koskenkohina ja honkainhumina, Koirankynnen leikkaaja, Tiikeri ja leijona, Oltaiskos kultia, Miten kirjani ovat syntyneet

Konstan Pylkkerö, Kylän koirat (Suuri Suomalainen Kirjakerho 1986)

Joe-setä, Veitikka (Suuri Suomalainen Kirjakerho 1989)

Pirunkalan leuat : ajatuksia sodasta ja loistavista voitoista (WSOY 1991)

Sisältää Huovisen omasta tuotannostaan valitsema ajatelmia. 2. p. 1991.

Naiset on kultia (WSOY 1996)

Teokseen on koottu ”humoristin naisia käsitteleviä lyhyitä erikoisia lähes neljänkymmenen vuoden ajalta” (lainaus teoksen takakannen esittelytekstistä). 25 kertomusta. 2. p. 1996

Kolme viiksiniekkaa (WSOY 2003)

Sisältää teokset Pietari Suuri hatun polki, Joe-setä ja Veitikka.

Bakulainen pahvala : ensimmäinen osa (WSOY 2005)

Bakulainen pahvala teokseen on koottu lyhyiden erikoisten parhaita. Ensimmäisessä osassa on 49 aikaisemmin julkaistua kertomusta.

Bakulainen pahvala : toinen osa (WSOY 2005)

Valikoimassa on 64 aikaisemmin julkaistua kertomusta.

Lemmikkieläin ja Valmismatka : kaksi novellia (WSOY 2009)

Lemmikkieläin julkaistu alunperin 1966, novelli Valmismatka julkaistu kokoelmassa Talvituristi (1965).

Kuvateokset, joissa Veikko Huovisen tekstit

Kainuun kuvia (Otava 1976) Valokuvat: Jorma Komulainen, teksti: Veikko Huovinen

Kajaani Oy 70 vuotta (Kajaani Oy 1977)

Valokuvat: Akke Virtanen, teksti: Veikko Huovinen, kuvatekstit: Sakari Virtanen. Ilmestynyt samanaikaisesti myös saksaksi (Kajaani Oy 70 Jahre) ja englanniksi (Kajaani Oy 70 years).

Seitsemän sinisen takana : kuvakirja Sotkamosta (Otava 1986)

Valokuvat: Eero Kemilä, teksti: Veikko Huovinen

Viimeinen uitto (WSOY 1993)

Valokuvat: Marjatta Koivulehto, teksti: Veikko Huovinen, kuvatekstit uittomiesten haastatteluista.

Teokset, joissa Veikko Huovinen toimittajana

Piirakkasota : valikoima huumoria (Weilin+Göös 1964)

Toimittajat: Veikko Huovinen ja Veijo Meri ; kuvitus: R. Westrén-Doll

Pohjoiset erätarinat : metsästyskertomuksia Pohjois-Suomesta (Otava 1968)

Toimittaja: Veikko Huovinen. 2. p. 1969. Huovisen esipuhe ”Metsästyskirjallisuutemme ominaispiirteitä” julkaistu myös Koottujen teosten 7. osassa.

Kirveeniskuja (Otava 1971)

Pentti Haanpään tuotannosta valikoinut Veikko Huovinen, kuvitus: Erkki Tantt

Suomen saloilla : kertomuksia ja perimätietoa savotoilta ja uittopurojen varsilta (Otava 1981)

Toimittaja: Veikko Huovinen. Huovisen esipuhe ”Koskenkohina ja honkainhumina” julkaistu myös Koottujen teosten 10. osassa ja lyhennettynä Suomen Kuvalehdessä 4/1982, s. 52–55 nimellä ”Myös kirjallisuuden jätkä on työhön tuomittu.”

Näytelmät

Tiikeri ja leijona, kantaesitys 1961 Helsingin Kansanteatterissa ja Tampereen Työväenteatterissa

Oltaiskos kultia, kantaesitys 1974 Tampereen Teatterissa

Saatana kun yskittää eli suuri paneelikeskustelu, kantaesitys 1993 Kajaanin kaupunginteatterissa

Konsta Pylkkänen etsii kortteeria, kantaesitys 2007 Kajaanin kaupunginteatterissa

Ihmisten puheet, dramatisoinut Arto Seppälä 2008

Äänikirjat

Sinisiä ajatuksia 1–2, WSOY 1975 (lukijoina kirjailija Veikko Huovinen, Tuomas Anhava, Kauko Helovirta, Risto Mäkelä ja Veijo Pasanen)

Hamsterit, WSOY 1982, 2006, e-äänikirja 2015 (lukijana Risto Mäkelä)

Rauhanpiippu, WSOY 1987 (lukijana Juha Hyppönen)

Havukka-ahon ajattelija, WSOY 1988, 2007, e-äänikirja 2015 (lukijana Risto Mäkelä)

Kaunotar ja silli, WSOY 1988 (novelleja teoksesta Lyhyet erikoiset, lukijana Jukka Puotila)

Erotomaani, WSOY 1989 (teoksesta Rasvamaksa, lukijana Jarkko Rantanen)

Lampaansyöjät, WSOY 1989, 2006 (lukijana Kauko Helovirta)

Konstan Pylkkerö : suomalaisen huumorin voimamies vauhdissa, WSOY 1990 (lukijana Risto Mäkelä)

Konsta Pylkkänen etsii kortteeria, WSOY 2004, e-äänikirja 2015 (lukijana Kari Paju)

Kuulantyöntäjän tauti, WSOY 1990 (teoksesta Rasvamaksa, lukijana Jarkko Rantanen)

Siintävät vuoret, WSOY 1990 (lukijana Jarkko Rantanen)

Maailmanlopun ennustaja, WSOY 1991 (teoksesta Konstan Pylkkerö, lukijana Risto Mäkelä)

Normaalin herran olemus, WSOY 1991 (teoksesta Hirri, lukijana Risto Mäkelä)

Hirri : novelleja suurista metsistä, WSOY 1992 (lukijana Aapo Vilhunen)

Ammattimainen puolueenhaukkuja, WSOY 1993 (teoksesta Rasvamaksa, lukijana Jarkko Rantanen)

Lyhyet erikoiset, WSOY 1993, 2009, e-äänikirja 2016 (lukijoina Risto Mäkelä, Jukka Puotila ja Aapo Vilhunen)

Rasvamaksa, WSOY 1993 (lukijana Jarkko Rantanen)

Kukuškat, WSOY 1994 (lukijana Kauko Helovirta)

Lemmikkieläin, WSOY 1994, 2010, myös e-äänikirja (lukijana Esa Saario)

Pietari Suuri hatun polki, WSOY 1996 (lukijana Esa Saario)

Naiset on kultia, WSOY 1997 (lukijana Jarkko Rantanen)

Kylän koirat, WSOY 1998 (lukijana Esa Saario), WSOY 2009, myös e-äänikirja (lukijana Esa Saario)

Porsaan paperit : eläinaiheiset erikoiset, WSOY 1999 (lukijana Ahti Jokinen)

Konsta ja normaali herra, WSOY 2000 (sisältää aiemmin erillisinä kasetteina ilmestyneet äänikirjat Erotomaani, Maailmanlopun ennustaja ja Normaalin herran olemus, lukijoina Risto Mäkelä ja Jarkko Rantanen)

Missit ja mannekiinit, WSOY 2000 (sisältää aiemmin erillisinä kasetteina ilmestyneet äänikirjat Kaunotar ja silli, Kuulantyöntäjän tauti ja Ammattimainen puolueenhaukkuja, lukijoina Jukka Puotila ja Jarkko Rantanen)

Muina miehinä : kirjailijan muistelmia, WSOY 2002 (lukijana Kari Paju)

Sinisilmäinen ohjus, WSOY 2003 (lukijana Kari Paju)

Selkokirja

Saavutettavan kirjallisuuden ja julkaisemisen asiantuntijakeskus Celia on lisäksi tuottanut ääni- ja pistekirjoiksi useita Huovisen teoksia näkörajoitteisia ja muita lukemisesteisiä varten.

Hamsterit, BTJ Kirjastopalvelu 1998 (selkokielelle muokannut Marja-Leena Avela)

Sarjakuvamukaelmat

Pystyyn marinoitu nainen, Kemi : Kemin sarjakuvakeskus, 2000

Veikko Huovisen novelleista kuvittanut Kimmo Taskinen. Sisältö (suluissa teos): Silakkalaatikkoa Jeesukselle (Matikanopettaja) ; Pystyyn marinoitu nainen (Rasvamaksa) ; Yllyttäjä (Matikanopettaja) ; Hankalat illalliset (Ronttosaurus) ; Tarzan ja Suomi (Lyhyet erikoiset)

Kimmo Taskisen kuvittamana sarjakuvana on lisäksi ilmestynyt novelli **Turhautunut koogaburra** albumissa Kanerva ja muita sarjakuvia Kemin 17. valtakunnallisesta sarjakuvakilpailusta (Kemi : Kemin sarjakuvakeskus, 1998, s. 38–43) sekä novelli **Ihminen, älä lannistu** albumissa Lifti ja muita sarjakuvia Kemin pohjoismaisesta sarjakuvakilpailusta 1999 (Kemi : Kemin sarjakuvakeskus, 1999, s. 30–41).

Kirjoituksia kokoomateoksissa ja lehdissä

Luetteloon ei ole merkitty sellaisia Huovisen teosten katkelmia, jotka ovat ilmestyneet lehdissä tai kokoomajulkaisuissa teoksen ilmestymisen aikoihin tai sen jälkeen. Asiatekstien ja muistelustyyppisten juttujen sisältöä on luonnehdittu luettelossa muutamain sanoin.

Joulukuusi ja teeret. Metsästys ja Kalastus joulukuu/1948 (Erämiehen Joulu), s. 339–341. Muistelus jouluisesta metsäreissusta. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Kerran Kainuunkin kalavesiltä. Metsästys ja Kalastus toukokuu/1949, s. 143–144. Muistelus kalastusreissusta Kuhmon Lentualla. Julkaistu myöhemmin pienin muutoksin nimellä "Lentualla" teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Erämies – kadehdittava. Metsästys ja Kalastus kesäkuu/1949, s. 173–176. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Riistamailta ja kalavesiltä : Metsästys ja Kalastus -lehden erätarinoita 50 vuoden ajalta* (Helsinki : Otava, 1971, s. 71–77) ja teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Laukaus nevan laidassa. Metsälehti 30/1950, s. 5–6.

Tarina valkeasta kärpästä. Metsälehti 46–47/1950, s. 8–9.

Rasi-Akselin pirut. Kansan Kuvalehti 24/1950, s. 10–11, 29.

Leimauksella Kainuun korvessa. Metsälehti 49/1950, s. 5.

Pystyyn myynti. Metsäliiton Viesti 6/1950, s. 104–105. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Havukka-ahon ajattelija ja atomipommi, Suomen Kuvalehti 51–52/1950, s. 30–31. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Havukka-ahon ajattelija* (1952), 1. luvun 4. jakso.

Tapahtui kuutamoisella rämeellä... Metsästys ja Kalastus 12/1950, s. 395–396. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975)

Eläytyminen. Metsästys ja Kalastus 12A/1950 (Erämiehen joulu), s. 52–54. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Varpuspöllö. Metsälehti 6/1951, s. 5–7 (alkuosa), ja 7/1951, s. 6 (loppuosa).

"Musta savotta". Metsäylioppilas 1951, s. 19, 28.

Eläinmuseossa. Suomen Kuvalehti 44/1951, s. 22–23. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Konstan Pylkkerö* (1961), jossa kertomuksen alussa sivun verran uutta tekstiä.

Eräs keltainen juttu. Kaltio 4–5/1951, s. 95. Muistelus erästä uittomiehestä ja hänen voionnoksestaan.

A. E. Järvinen ja hänen omat kairansa. Metsäylioppilas 1952, s. 20–21. A. E. Järvisen ja hänen tuotantonsa esittelyä.

Vanha Abner ja iltautiset. Kansan Kuvalehti 5/1953, s. 10.

Kainuismi : (ärhentely). Ylioppilaslehti 30.4.1953, s. 7. Vastine Pekka Lounelan kainuisteja väheksyvään juttuun.

[Miten kirjailijat elävät?]. Suomen Kuvalehti 45/1953, s. 33. Huovisen vastaus Suomen Kuvalehden kirjailijakyselyyn.

Eräs kartoituspäivä. Metsäylioppilas 1953, s. 13–14.

Kainuu. Teoksessa *Meidän maa : Suomi sanoin ja kuvin* (Porvoo : WSOY, 1954), s. 721–764. Kainuun maakunnan esittely. Tarkistettu, täydennetty ja uudelleen kuvitettu laitos 1966, s. 405–430. Vuoden 1966 versio julkaistu myöhemmin Koottujen teosten 4. osassa.

Opiksi ilkeämielisille nuorukaisille : johdatus hienostuneeseen ymmärtämiseen. Suomen Kuvalehti 46/1955, s. 39, 49. Leikkimielisiä neuvoja satiirikoksi aikoville.

Jonkerin poika. Teoksessa *Sotasokeat 15 vuotta* (Helsinki : Sotasokeat, 1956), s. 61–64. Muistelus työmatkalta Kuhmon Jonkerista.

Marjukka. Kaltio 7–8/1956, s. 152. Muistelus pikkutytön vierailusta metsänhoitajan toimistossa.

Nauru hyvälle, nauru pahalle. Suomalainen Suomi 1/1957, s. 44–46.

Miksi te lähdette Kanadaan? Suomen Kuvalehti 42/1957, s. 25. Leikkimielinen kannanotto Kanadan-siirtolaisuutta vastaan Suomen Kuvalehdessä olleen kirjoituksen johdosta.

Hulda : suomalaisen henkilöauton koeajo. Suomen Kuvalehti 38/1958, s. 40–41.

Veikko Huovinen vastaa. Metsäylioppilas 1958, s. 11. Huovisen vastaukset Metsäylioppilas-lehden esittämiin kysymyksiin.

Erämaan laki. Uusi Kuvalehti 1/1959, s. 18. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kuikka* (1963).

Manne Rohjus. Uusi Kuvalehti 4/1959, s. 24–25.

Ihminen ja eläin. Uusi Kuvalehti 12–13/1959, s. 20–21. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kuikka* (1963).

Kavaltajaparaati. Uusi Kuvalehti 19/1959, s. 20–21. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kuikka* (1963).

Varjopuolia ja epäkohtia Euroopassa. Uusi Kuvalehti 50/1959, s. 22–23.

Muistelmia kuolleesta talosta. Pellervo 19–20/1959, s. 933. Muisteluita eräästä kämpästä Kuhmon Kiekinkoskella. Julkaistu myöhemmin pienin muutoksin teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Kirjailijan metsä. Metsäliiton Viesti 4/1960, s. 80–81. Ajatuksia metsästä ja sen merkityksestä kirjailijan työlle. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Metsään mentiin* (Helsinki : Metsäliitto, 1962, s. 7–11)

Koulusta lomalle : (pakina Sotkamon kotiseutujuhlaan 5.11.1960). Kainuun Joulu 1960, s. 22, 25. Muisteluita kouluaikeiden kotimatkoilta.

"Konstan Pylkkerö". Uusi Suomi 3.9.1961, s. 16. Konstan Pylkkerö -teoksen esittelyä.

Harjoittelijametsänhoitajaksi. Metsäylioppilas 1961, s. 29–30. Muisteluita metsäharjoittelusta Kuhmon Lentiirassa v. 1952.

Mäenlaskukilpailu. Kuvaposti 7/1962, s. 14. Julkaistu nimimerkillä "Havukka".

Rajan pinnassa. Rajamme Vartijat 3/1962, s. 18–19. Muisteluita työmatkoilta itärajalla.

Paholaiset. Kuvaposti 30/1962, s. 4–5. Julkaistu nimimerkillä "Havukka".

Hyvät ystävykset. Kuvaposti 34/1962, s. 17. Julkaistu nimimerkillä "Havukka". Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kuikka* (1963).

Posion muikkuja. Kuvaposti 38/1962, s. 11. Julkaistu nimimerkillä "Havukka". Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kuikka* (1963).

Tyylioppia. Kuvaposti 40/1962, s. 28–29. Julkaistu nimimerkillä "Havukka". Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kuikka* (1963).

Atomitarinaa. Kuvaposti 45/1962, s. 14–15. Julkaistu nimimerkillä "Havukka". Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kuikka* (1963).

Oravanmetsästäjän sihteeri. Kuvaposti 51–52/1962, s. 26–27. Julkaistu nimimerkillä "Havukka". Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kuikka* (1963).

Salainen ase. Rajamme Vartijat joulunumero 1962, s. 22, 34. Muisteluita vapaaehtoisesta palvelusta ilmatorjuntajoukoissa jatkosodan aikana.

Ruotsalaiset. Rajamme Vartijat 3/1963, s. 24. Julkaistu myös teoksessa *Kuikka* (1963).

Kavalaa hydrauliiikkaa. Rajamme Vartijat joulunumero 1963, s. 46–47. Leikkimielinen selostus käynnistä huoltoasemalla.

Tuttuja polkuja. Teoksessa Sotkamo : Vuokatin vaarojen pitäjä (Helsinki : Otava, 1964), s. 183–186. Muisteluita lapsuuden ja nuoruuden eräretkiltä.

Eipä huolestuta vielä. Kainuun Sanomat 17.1.1965, s. 4. Kannanotto Hannu Salama - oikeudenkäyntiin.

Rakentava ehdotus. Kainuun Sanomat 23.1.1965, s. 4. Leikkimielinen ehdotus kaunokirjallisuuden kielen karkeuksien valvonnasta kielen törkeysindeksin avulla. Julkaistu myöhemmin pienin muutoksin nimellä "Positiivinen ehdotus" teoksessa *Lyhyet erikoiset* (1967).

Matkailuärsykeitä. Sotkamo 15.4.1965. Pakina matkailun edistämisestä Sotkamossa. Julkaistu uudelleen Sotkamo-lehdessä 22.2.2002.

Margit Borg-Sundmanin vaalipuhe sellaisena kuin Veikko Huovinen sen kirjoitti. Suomen Kuvalehti 39/1965, s. 18–19.

Nuorikoksi Tunisiaan. Seura 5/1966, s. 28–29. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Lyhyet erikoiset* (1967).

Nuo purkit, jotka söin... Seura 9/1966, s. 28–29. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Lyhyet erikoiset* (1967).

Mannekiinit atomisodan jälkeen. Seura 14–15/1966, s. 10–11. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Lyhyet erikoiset* (1967).

Kirjailijan lähtöasemat. Teoksessa *Taistelun ja murroksen vuodet* (Hämeenlinna : Karisto, 1967), s. 133–156. Kirjailijanuran lähtökohtien ja alkuvaiheiden tarkastelua. Julkaistu myöhemmin Koottujen teosten 1. osassa.

Keskimääräinen turisti. Suomen Kuvalehti 25/1967, s. 20–22, 41. Julkaistu myöhemmin pienin muutoksin teoksessa *Mikäpä tässä* (1969)

Kerjäläisen silmät. Kontti (Kajaanin seminaarin oppilaskunnan lehti) 1967, s. 8–9.

Kitkan lohia – eli kuinka Pohjolaa kupataan. Kainuun Joulu 1967, s. 14–15. Julkaistu myöhemmin nimellä "Kitkan lohia" teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtämässä ja muita erätarinoita* (1975)

Taloja, ihmisiä, saloja. Kainuun Sanomat 13.2.1968 (Kainuun Sanomien 50-vuotisjuhlanumero), s. 6–7. Muisteluita matkoilta Kainuun saloilla. Julkaistu myöhemmin lyhennettynä teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtämässä ja muita erätarinoita* (1975), aikakausjulkaisussa *Kesäsotkamolainen* 1/1992, s. 4–5, sekä teoksessa *Minun Sotkamoni* (Sotkamo, 1997), s. 14–16.

Rompoolikulttuuria. Sotkamo 28.3.1968, s. 3. Kannanotto Sotkamon Hiukkaan suunniteltua tietä vastaan.

Viestejä jään alta. Rajamme Vartijat 4/1968, s. 32–33. Julkaistu myöhemmin teoksessa **Pylkkäs-Konsta mehtämässä ja muita erätarinoita** (1975).

Lintuhuomioita. Eränkävijä : metsästäjien ja kalastajien parhaat palat [1968], s. 50–52. Lintujen käyttäytymiseen liittyviä muisteluita. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Talvituristina Leningradissa. Suomen Kuvalehti 1/1969, s. 10–12. Matkakuvaus Leningradista marraskuussa 1968. Julkaistu pienin muutoksin myös teoksessa *Mikäpä tässä* (1969, nimellä Talvituristi Leningradissa).

Maksimissi. Seura 14/1969, s. 14–15. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Mikäpä tässä* (1969).

Musti. Teoksessa *Sitä koiraa en unohda koskaan* (Helsinki : Otava, 1969), s. 86–93. Muisteluita omasta Musti-koirasta. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

[Esipuhe Hamsterin keittokirjaan]. Teoksessa *Hamsterin keittokirja : vaihtelevia ruokia säilykkeistä* (Helsinki : Otava, 1969), s. 7–9. Ajatuksia säilykkeiden varastoinnista. Julkaistu myöhemmin Koottujen teosten 3. osassa.

[Miten kirjani ovat syntyneet]. Teoksessa *Miten kirjani ovat syntyneet* (Porvoo : WSOY, 1969), s. 243–255. Kirjojen syntyvaiheiden ja taustan selvittelyä. Teoksen 2. p. ilmestynyt 1980 nimekkeellä *Miten kirjani ovat syntyneet 1 : kirjailijoiden studia generalia 1968*. Julkaistu myöhemmin Koottujen teosten 10. osassa.

Asekronikka. Rajamme Vartijat 9/1969, s. 54–55. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Pentti Haanpään jätkät. Suomen Kuvalehti 18/1970, s. 29–31. Alustus Haanpään rehevistä jätkistä Jätjän kulttuuripäivillä Kajaanissa.

[Alkusanat Metsäherrat-kirjaan]. Teoksessa *Metsäherrat : kaskuja ja anekdootteja* (Porvoo : WSOY, 1970), s. V–VII. Metsänhoitajien huumorin tarkastelua.

Tietenkin kirjailijan on oltava hieman ovelakin. Suomen Kuvalehti 16/1971, s. 29. Kannanotto pamflettikirjallisuudesta käytyyn keskusteluun.

Ihmissyöntiä I–II. Parnasso 4/1971, s. 194–198. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Rasvamaksa* (1973, novellit Rasvamaksa ja Pystyyn marinoitu nainen).

Ihmissyöntiä. Suomen Kuvalehti 28/1971, s. 31. Vastine Maarit Niiniluodolle ihmissyöntiaiheesta.

Sähkön olemuksesta. Suomen Kunnat 12/1972, s. 644–645. Ajatuksia sähköstä ja Kainuun sähköistämisestä.

Tilasiko vasemmisto veitikan? Kaleva 21.10.1972, s. 9. Kannanotto Aku-Kimmo Ripatin fasismisyytösten johdosta.

Pari huomautusta kirjailijakonsulentille. Kainuun Sanomat 1.11.1972, s. 7. Kannanotto Aku-Kimmo Ripatin lausumien johdosta.

Lintu vai kala? Kaleva 12.11.1972, s. 9. Kannanotto Raahen "kirjailijarynnäkö" ja kulttuuribussien johdosta (pitääkö kirjailijan olla samalla "seurallinen estraditaiteilija"?)

Kovat kisat : Münchenin kisat Veikko Huovisen silmin. Urheilijan Joulu 1972, s. 20–21. Münchenin kesäolympialaisten arviointia.

Lullukkaväkeä. Suomen Kuvalehti 48/1973, s. 46–48. Suomen sivistyneistön herättelyä ammatillisen nuutuneisuuden tilasta. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Vapaita suhteita* (1974).

Itsekritiikki suomalaisen tapaan eli oma kehu. Suomen Kuvalehti 51–52/1973, s. 66. Vastine Liimataisen kolumniin ihmissyöntiaiheesta.

[Minun isänmaani]. Teoksessa *Minun isänmaani : isänmaan monet kasvot* (Porvoo : WSOY, 1974), s. 41–45. Oman isänmaallisuuden ja isänmaan merkityksen pohdiskelua.

Polartie : Veikko Huovisen kokemuksia totisten kallioiden maassa. Suomen Kuvalehti 29/1975, s. 42–45. Matkakuvaukset Polartieltä.

Käynti Pentti Haanpään maisemassa : se on miten salliainen sallii... Suomen Kuvalehti 41/1975, s. 56–59. Haanpään kirjailijanuran tarkastelua.

[Aivanko varmasti kävelysilta?]. Kainuun Sanomat 19.2.1976, s. 7. Mielipide Sotkamon Pirttijärven Koulunsalmeen suunnitellusta kävelysillasta, sisältyy artikkeliin "Veikko Huovinen kysyy: Aivanko varmasti vain kävelysilta?"

Sotkamon piirteitä. Sotkamo 6.5.1976, s. 1. Sotkamon esittelyä (Sotkamossa pidettyjen maastojuoksun SM-kilpailujen kisalehti).

[Tätä runoa en unohda]. Teoksessa *Tätä runoa en unohda* (Helsinki : Otava, 1977), s. 46–47. Oman mielirunon esittely. Julkaistu myöhemmin Koottujen teosten 1. osassa.

Kirjailija Veikko Huovisen kysymys suunnittelijoille : Ovatko kirkonkylät seuraavat suupalat? : tuleeko kirkonkylistä liian isoja? Kainuun Sanomat 12.2.1978 (Kainuun Sanomien 60-vuotisjuhlanumero), s. 7. Kirkonkyläkasvun ja perukan autioitumisen pohdiskelua.

Joko on kyllästetty jurnuttamiseen. Teoksessa *Yritetään yhdessä, pärjäämme paremmin : rakentavia ajatuksia Kainuusta ja Kainuun tulevaisuudesta Suomen Vähittäiskauppiasliiton Kainuun Piiri r.y:n 50. toimintavuonna 1979* (Kajaani : Suomen Vähittäiskauppiasliiton Kainuun Piiri, 1979), s. 72–73. Kainuulaisten yritteliäisyyden ja yhteistoiminnan pohdiskelua.

Nuoria ilmatorjuntamiehiä. Julkaisussa *Rajan Sissi 1919–1979 : Kainuun Rajavartioston Kilta ry:n julkaisu* (Kainuun Rajavartioston Kilta, 1979), s. 14–15. Muisteluja vapaaehtoisesta palvelusta ilmatorjuntajoukoissa jatkosodan aikana.

Minun Kajaanini. Matkailumaailma 46/1981, s. 22–23.

Virallinen joulukertomus. Kauppalehti 23.12.1981, s. 1.

Tuo mystillinen maan laine. Kainuun Joulu 1982, s. 28–30. Vuokatin vaarojen luonnon ja retkeilyelämysten kuvailua.

Forest and Finns. Finnraportti 3/1983, s. 10–11. Suomalaisten metsäsuhteen kuvailua.

Alaluokkalainen. Teoksessa *Koulutieltä : Kajaanin Yhteiskoulusta Vuohenki-Väinämöiseen* (Kajaani, 1985), s. 183–187. Muisteluja kouluajoilta.

Hai, luoto näkyy : Veikko Huovinen kirjoittaa Hailuodon sillasta. Seura 32/1985, s. 22–23. Kannanotto Hailuotoon suunnitellun sillan puolesta.

Isä ja setä – kaksi metsänhoitajaa. Teoksessa *Helsingin yliopiston metsäasema Hyytiälä 75 vuotta* (Helsinki : Yliopistopaino, 1985), s. 20–23. Muisteluja metsänhoitaja J. A. Huovisesta ja metsänhoitaja A. A. Huovisesta. Julkaistu myöhemmin hieman lyhennettynä teoksessa *Metsästä ja metsän reunasta : metsänhoitajaperinnettä* (Suomen Metsänhoitajaliitto ry, 1997, s. 165–169).

Onkohan liikunta terveellistä? Liikunta ja Tiede 5/1986, 260–261. Liikunnan terveysvaikutusten pohdiskelua. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Lihan ihmemaassa : Liikuntatieteellinen seura 60 vuotta (1933–93)* (Helsinki : Liikuntatieteellinen seura, 1994, s. 9–12).

Kainuulainen pystyy vaikka mihin! Julkaisussa Kaira : PPO 80 vuotta (Pohjois-Pohjalainen osakunta, 1987), s. 34–35. Ajatuksia kainuulaisesta luonteenlaadusta.

Metsämiesten laajat palstat. Metsä ja puu 8/1987, s. 6. Silmäys metsäalan moninaiisiin ammatillisiin tehtäviin.

Samuli Paulaharju Kainuun mailla. Teoksessa *Kainuu kertoo : Kainuun Sanomat 1918–1988* (Kainuun Sanomat, 1988), s. 13–20. Samuli Paulaharjun ja hänen teoksensa "Kainuun mailta" esittelyä.

Onko kulttuurista hengenpitimiksi. Ylä-Kainuu 30.6.1988, s. 4. Ajatuksia kulttuurin merkityksestä erityisesti Pohjois-Suomessa Ylä-Kainuu-lehden pyynnöstä.

Kekkosen näköinen. Kainuun Sanomat 6.1.1989, s. 16. Kannanotto Kekkonen "Suuri aika" -patsaan johdosta.

Lähtöön, Hopea! Suomen Kuvalehti 8/1989, s. 80. Ajatuksia matkailun suurinvestoinneista.

[Kiitospuhe Havukka-ahon ajattelijan -patsaan paljastusjuhlassa]. Kainuun Sanomat 25.9.1989, s. 10. Puhe kokonaisuudessaan artikkelissa "Veikko Huovinen kuvasi tunnelmiaan Tuntemattoman Hietasta siteeraten: Mää ihmettele oike ittiän".

Tervehdyspuhe lampaalle. Sotkamo (Talviextra), 15.2.1990, s. 2. Kannanotto lammastalouden elpymisen puolesta.

Satu saunaan välillä. Kainuun Sanomat 1.4.1990, s. 12. Kannanotto metsä- ja ilmastoaiheisilla uhkakuvilla mässäilyyn tiedotusvälineissä Satu Huttusen tiedotteiden johdosta.

Yleisurheilun taantumus. Ykköslehti Etta 17.8.1990, s. 4. Ajatuksia suomalaisen yleisurheilun tilasta.

Metsästyksestä. Apu 48/1991, Luonto-Apu-liite (4/1991) s. 38–39. Ajatuksia metsästyksestä ja metsästäjistä.

Laiva jäissä. Seura 49/1991 ja Kotiliesi 23/1991, Kirjajoulu-liite (ei sivunumerointia). Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kukuškat* (1993).

Viimeiset vandaalit : lyhyt erikoinen. Julkaistu vihkosena Kajaanin Sana ja Sävel -tapahtumassa heinäkuussa 1992. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kukuškat* (1993).

Traaginen asutustarina. Suomi 75 : juhlalehti jokaiseen kotiin, 1992, s. 8–10. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kukuškat* (1993).

Après nous le déluge eli meidän jälkeemme vedenpaisumus. Suomen Kuvalehti 7/1993, s. 40–43. Näytelmä, jonka Huovinen kirjoitti Brysselin Suomi-Klubin pyynnöstä. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Kukuškat* (1993).

Littlejuttuja mehtäämässä. Kirjailija 3/1996, s. 5–7. Tarinoiden aiheiden ja kirjoittamisen lähtökohtien tarkastelua.

Männiköt. Teoksessa *Eräjuttuja* (Porvoo : WSOY, 1998), s. 34–48. Ote teoksesta *Puukansan tarina* (luku "Mäet kylvi männiköiksi" ilman lopussa olevia runokatkelmia).

Sileitä siimoja. Teoksessa *Virta : tarinaa eräältä taimenvirralla* (Porvoo : WSOY, 1998), s. 135–139. Muisteluksia vierailuista Rautalammin Tyyrinvirran kalamökillä.

Sattuuhan sitä. Kainuun Sanomat 2.2.2001, s. A2. Mieli pide Pekka Vähäsöyringin lausumasta Kainuu-runosta SM-hiihtojen televisiolähetyksessä 28.1.2001.

Fasisti saa paikan. Apu 34/2001, s. 43. Vuonna 1974 hyllytetty Apu-lehteen tarkoitettu pakina.

Jäähyväiset markalle. Kaleva 29.12.2001, s. 34. Jäähyväispuhe markalle euroon siirtymisen kynnyksellä.

Siipiä ja siivekkäitä. Teoksessa *Teerisuolta Hierulin näkyyn : kokemuksia ja tarinoita sotkamolaisesta luonnosta.* (Sotkamo : Sotkamon Luonto ry, 2003), s. 37–40. Muisteluita ja havaintoja linnuista.

Jumala tarkastaa rintamalinjat. Suomen Kuvalehti 51-51/2002, s.56–58. Ajankohtainen novelli sotaan valmistautumisesta.

Apu-lehden pakinat "Sinisiä ajatuksia"

Luonnonkierto. Apu 1/1973, s. 8

Onnea vaan. Apu 5/1973, s. 10

Tilastokala. Apu 9/1973, s. 10. Julkaistu myöhemmin pienin muutoksin teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Arvostelusta. Apu 13/1973, s. 8

Riistapoliisi. Apu 17/1973, s. 10

Miten pukeudun eli suoraan Pariisista. Apu 21/1973, s. 10

Elämä. Apu 25–26/1973, s. 10

Matkustettiin. Apu 30/1973, s. 8

Mölysaastetta. Apu 34/1973, s. 10. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Vapaita suhteita* (1974).

"Ukot uitetaan, akat ammutaan". Apu 38/1973

Terveysjonottajat. Apu 42/1973, s. 10

Taitaa tulla talvi. Apu 46/1973, s. 10. Julkaistu myöhemmin pienin muutoksin nimellä "Talvi tulee erämetseen" teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Mistä löytäisi joulun. Apu 50/1973, s. 10

Runo ja sen tulkinta. Apu 3/1974, s. 10

Elämää suomalaismetsissä. Apu 7/1974, s. 10

Teitinkaupat. Apu 11/1974, s. 10

Kotitestejä. Apu 16/1974, s. 10

Suorituskyvyn vertailua. Apu 20/1974, s. 10

Uudistuva kieleemme. Apu 24/1974, s. 10

Metsän peitossa. Apu 30/1974, s. 8

Hyvästi Lappi. Apu 34/1974, s. 10

Ouluun kouluun. Apu 38/1974, s. 10

Säästöt ja verot. Apu 42/1974, s. 10

Joutsenten saari. Apu 46/1974, s. 10. Julkaistu myöhemmin teoksessa *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita* (1975).

Käännöksiä Veikko Huovisen tuotannosta

Havukka-ahon ajattelija

Ruotsi:

Konsta. [Helsingfors] : Schildts, 1953.

Konsta. [Stockholm] : Bonnier, 1954.

Saksa:

Konsta : Roman. Wien : Paul Neff, 1960.

Konsta : Roman. Stuttgart : Deutscher Bücherbund, [1963].

Viro: Havukka-aho mõtleja. Tallinn : Ajalehtede-ajakirjade kirjastus, 1959.

Liettua: Laukymės išminčius. Vilnius : Vaga, 1972.

Puola: Myśliciel z Jastrzebiej Polany. Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 1968.

Tšekki: Mudrc z Havukka-aho. Praha : Svoboda, 1972.

Venäjä:

Myslitel iz Havukka-aho. Aikakausjulkaisussa Zvezda 4/1967, s. 12–90.

Myslitel iz Havukka-aho. Teoksessa Finskije povesti, XIX–XX vekov. Leningrad : Hudožestvennaja literatura, 1970, s. 256–390.

Englanti: Käsikirjoitus, kääntänyt Alan Blair, ei julkaistu.

Ihmisten puheet

Bulgaria: Horska mälva : roman. [Sofia] : Profizdat, 1990.

Hamsterit

Ruotsi: Hamstrare. Stockholm : Rabén & Sjögren, 1979.

Kylän koirat

Englanti: The village dogs. Julkaistu useana osana julkaisun The Finnish Spitz Review 1990-luvun alun numeroissa, viimeiset osat vuonna 1994.

Talvituristi

Viro: Talveturist : [jutustused]. Tallinn : Eesti Raamat, 1969.

Mikäpä tässä

Viro: Joodiku eetika : [jutustused]. Tallinn : Perioodika, 1973.

Lampaansyöjät

Ruotsi:

Fårätarna. Stockholm : Rabén & Sjögren, 1977.

Fårätarna. Stockholm : Litteraturfrämjandet, 1977.

Veitikka

Puola: Hycler : życie i działalność Hitlera. Warszawa : Bellona, 1991.

Saksa: Käsikirjoitus, käänänyt Ruth Werderitsch, ei julkaistu.

Koirankynnen leikkaaja

Venäjä: Sobatši tsirjulnik. Teoksessa V. Huovinen, Ministr po delam okružajuštšei sredy : [povesti i rasskazy]. Moskva : Raduga, 1991, s. 11–123.

Viro: Koeraküüne lõikaja. Tallinn : Eesti Raamat, 1985.

Tšekki: Střihač psích drápů. Teoksessa Pět finských novel. Praha : Odeon, 1988, s. 5–92.

Puukansan tarina

Englanti: Tale of the forest folk. Helsinki : Otava, 1994.

Saksa: Die Geschichte vom Volk der Waldbäume. Helsinki : Otava, 1994.

Venäjä: Rasskaz o zelenom narode. Teoksessa V. Huovinen, Ministr po delam okružajuštšei sredy : [povesti i rasskazy]. Moskva : Raduga, 1991, s. 125–251.

Joe-setä

Viro: Onu Joss : kaasaegse jutustusi Jossif Stalinist. Tallinn : Koolibri, 1993.

Puola: Wujaszek Józek. Warszawa : Bellona, 1992.

Kroatia: Stric Josif : sjećanja suvremenika na Josifa Staljina. Zagreb : Znanje, 1992.

Sloveeni: Striček Josip : sodobnikove pripovedi o Josipu Stalinu. Ljubljana : Mladinska knjiga, 1990.

Pojan kuolema

Viro: Poja surm. Tallinn : Loomingu raamatukogu, 2010

Käännösnovelleja ja -katkelmia

Englanti:

Destructive passion (Tuhoava intohimo, teoksesta *Kuikka*). Aikakausjulkaisussa Books from Finland 2/1970, s. 5–7.

Short specials – some background (katkelma Huovisen artikkelista teoksessa *Miten kirjani ovat syntyneet*). Aikakausjulkaisussa Books from Finland 2/1970, s. 2–4.

Before Beirut (Huolia ennen Beirutia, teoksesta *Lyhyet erikoiset*). Teoksessa *Snow in May : an anthology of Finnish writing 1945–1972*. Cranbury : Associated University Presses, 1978, s. 259–263.

The frogman's day (Sammakkomiehen päivä, teoksesta *Rasvamaksa*). Teoksessa *Finnish short stories*. St. Paul : Nordic Translators, 1982, s. 184–187. (Jukaistu myös: Iowa City : Penfield Press, 1991.)

Is my hair beautiful? (Onko tukka kauniisti, teoksesta *Rasvamaksa*). Teoksessa *Finnish short stories*. St. Paul : Nordic Translators, 1982, s. 188–191. (Julkaistu myös: Iowa City : Penfield Press, 1991.)

A spot of transmigration (Sielunvaellusta, teoksesta *Rasvamaksa*). Aikakausjulkaisussa Books from Finland 3/1987, s. 157–161.

Hirri (Hirri, teoksesta *Hirri*). Teoksessa *A way to measure time : contemporary Finnish literature*. Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1992, s. 130–135.

The forest had a fresh scent (katkelma teoksesta **Havukka-ahon ajattelija**, 1. luvun 6. jakson alkuosa). Aikakausjulkaisussa *Forest forum : for forestry and the environment* 1994, s. 26–28.

Ruotsi:

Hirri (Hirri, teoksesta *Hirri*). Teoksessa *Den svarta måsen : 30 moderna finska berättare i urval och översättning av Johan Bargum och Bo Carpelan*. [Helsingfors] : Schildts, 1989, s. 26–32.

Själavandring (Sielunvaellusta, teoksesta *Rasvamaksa*). Teoksessa *Böcker från Finland*. Helsingfors : Helsingfors universitetsbibliotek, 1996, s. 10–16.

Saksa:

Die Moralprobe (katkelma teoksesta *Rauhanpiippu*, 4. luvun keskeltä). Teoksessa *Die Reise zum wonnigen Fisch : die besten Humoresken der zeitgenössischen Weltliteratur*. Wien : Paul Neff, 1960, s. 166–170.

Konsta Pylkkänen auf Jagd (Pylkkäs-Konsta mehtäämässä, teoksesta *Pylkkäs-Konsta mehtäämässä ja muita erätarinoita*). Teoksessa *Neue finnische Prosa : Erzählungen*. Rostock : Hinstorff, 1978, s. 5–14. (Julkaistu myös: Stuttgart : Deutsche Verlags-Anstalt, 1979.)

Ranska:

Du désarmement dans le collège (Aseistariisuntaa peruskoulussa, teoksesta Ympäristöministeri). Teoksessa *Les Finlandais*. Court-St-Etienne : Le Groupe du Roman, 1991, s. 23–30.

Venäjä:

Roždestvo v lesnom barake (Jouluyö lämpässä, teoksesta *Hirri*). Teoksessa *Metsta o dome : rasskazy finskih pisatelei*. Moskva : Izd. inostrannoi literatury, 1962, s. 187–194.

Groza (Ukkonen, teoksesta *Hirri*). Teoksessa *Metsta o dome : rasskazy finskih pisatelei*. Moskva : Izd. inostrannoi literatury, 1962, s. 194–197.

Zoologitšeskom muzee (Eläinmuseossa, teoksesta *Konstan Pylkkerö*). Aikakausjulkaisussa *Neva* 12/1967, s. 94–98.

V. Huovinen, Ministr po delam okružajuštšei sredy : [povesti i rasskazy]. Moskva : Raduga, 1991. Sisältää teoksen *Koirankynnen leikkaaja* sekä 9 novellia teoksesta *Ympäristöministeri* ja 8 novellia teoksesta *Matikanopettaja*.

Teoksesta Ympäristöministeri (Ministr po delam okružajuštšei sredy):

Radetel (Huolehtija, s. 255–261)

K zdorovomu obrazu žizni! (Kasvissyöntikausi, s. 261–266)

Dva rasskaza o razmnoženii (Kaksi lisääntymiskertomusta, s. 266–279)

Oh už eti sputniki! (Hän salasi identiteettinsä, s. 279–285)

Uroki razoruženija (Aseistariisuntaa peruskoulussa, s. 285–291)

Poezd mira (Rauhanjuna, s. 291–299)

Na ishode zimy (Talven selkää taittamassa, s. 299–306)

Ekologitšeskie eksperimenty (Ekokylän kuulumisia, s. 306–313)

Ministr po delam okružajuštšei sredy (Ympäristöministeri, s. 313–318)

Teoksesta Matikanopettaja (Utšitel matematiki):

Znai naših! (Ottivat opikseen, s. 319–326)

Mratšnyi futbolist (Yrmeä futismies, s. 327–333)

Podstrekatel (Yllyttäjä, s. 333–340)

Politsija zdorovja (Terveysspoliisi, s. 341–346)

Ljubitel telefonnyh peregovorov (Soittelijapoika, s. 346–350)

Rastšetlivaja tennisnaja zvezda (Tarkka tennistähti, 351–356)

Silatš Alis i Torgovets Jevo Grot (Innostunut sonni ja saippuakauppias, s. 356–361)

Svetski razgovor (Heidän keskustelunsa, s. 361–366)

Norja:

En lom (Kuikka, teoksesta *Kuikka*). Teoksessa *Finland forteller : noveller fra Finland*. [Stabekk] : Den norske bokklubben, 1982, s. 362–366.

Unkari:

Karácsony az erdei barakkban (Jouluyö kämpässä, teoksesta *Hirri*). Teoksessa *A boldogtalan konzervatív : mai finn elbeszélők*. Budapest : Európa Könyvkiadó, 1968, s. 49–58.

A fiúk téli kalandozása (Poikien talviretki, teoksesta *Talvituristi*). Teoksessa *A fiúk téli kalandozása : mai finn kisregények*. Budapest : Európa Könyvkiadó, 1973, s. 187–272.

Egy békaember napjai (Sammakkomiehen päivä, teoksesta *Rasvamaksa*). Aikakausjulkaisussa *Alföld* 9/1974 (Finn szam), s. 4–6.

Hirri (Hirri, teoksesta *Hirri*). Teoksessa *Télidő havazás előtt : modern finn elbeszélők*. Budapest : Európa Könyvkiadó, 1987, s. 87–94.

A búvármadár (Kuikka, teoksesta *Kuikka*). Teoksessa *Télidő havazás előtt : modern finn elbeszélők*. Budapest : Európa Könyvkiadó, 1987, s. 95–99.

Egy betelepédő tragikus története (Traaginen asutustarina, teoksesta *Kukuškat*).

Aikakaussjulkaisussa Kalligram : művészet és gondolat 10/1998 (Finn művészet és gondolat), s. 2–4.

Hollanti:

Een vegeterische periode (Kasvissyöntikausi, teoksesta *Ympäristöministeri*).

Teoksessa *Grensvervagingen : een bundel moderne Finse verhalen*. Groningen : Holmsterland/SKF, 1992, s. 54–60.

Een vegeterische periode (Kasvissyöntikausi, teoksesta *Ympäristöministeri*).

Teoksessa *Winterleesboek*. Utrecht : Het Spectrum, 1995, s. 270–276.

Een vegeterische periode (Kasvissyöntikausi, teoksesta *Ympäristöministeri*).

Viro:

Katkelmia Puukansan tarinasta ("Puurahva lugu") aikakaussjulkaisun Eesti mets vuoden 1990 numeroissa.

Silguvom Jeesusele. Soome keelest tõlkinud Piret Saluri ja Indrek Kaber. Tänapäev 2008.

(Novelleja teoksista *Bakulainen pähvala I ja II, Rasvamaksa ja Mikäpä tässä*)

Liettua:

Kalėdos medkirčiu trobelėje (Jouluyö kämpässä, teoksesta *Hirri*). Teoksessa *Suomiu noveles*.

Vilnius : Vaga, 1985, s. 270–276.

Tšekki:

Potápka (Kuikka, teoksesta *Kuikka*). Teoksessa *Almanach severských literatur*. Praha : Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1997, s. 33–35.

Puola:

Odświetny positek w Tenkkelemä-Aapa (Juhla-ateria Tenkkelemä-aavalla, teoksesta *Kuikka*).

Aikakaussjulkaisussa *Literatura na swiecie* 11/1977, s. 14–25.

Katkelma teoksesta Hamsterit aikakaussjulkaisussa *Radar* 7/1969.

Sloveeni:

Preizkušnja morale (katkelma teoksesta *Rauhanpiippu*, 4. luvun keskeltä). Aikakaussjulkaisussa *Informativni fužinar* 9/1972, s. 18–19.

Gospodinjska pomočnica strička Josipa (luku "Joe-sedän kotiapulainen" teoksesta *Joe-setä*).

Aikakaussjulkaisussa *Srce in oko* 12/1989, s. 23–26.

Kroatia:

Lijehe umjetnosti (luku "Taiteen tarhat" teoksesta *Joe-setä*). Aikakaussjulkaisussa *15 Dana* 7/1990.

Vietnam:

Lão Hirri (Hirri, teoksesta *Hirri*). Aikakaussjulkaisussa *Văn học nước ngoài* 6/1997, s. 194–199.

Huovisen teokset televisiossa, radiossa ja elokuvina

Tv- ja radioesityksistä on mainittu ensimmäinen esitysaika. Joitakin sarjoja ja ohjelmia on uusittu useaan kertaan, mutta uusintaesityksiä ei ole koottu tähän. Mahdolliset tallennejulkaisut kuten dvd:t on mainittu listassa. Listoissa voi olla puutteita, ja täydennysehdotukset ovat tervetulleita.

Tv-ohjelmia

Havukka-ahon ajattelijä

Esitetty MTV:ssa 11-osaisena sarjana 9.1.–29.5.1971. Huovisen romaanin pohjalta ohjannut Kaarlo Hiltunen. Pääosassa Lauri Leino. Myös dvd-levynä. Jakaja Finnkinno 2013.

Hamsterit

Esitetty MTV:ssa 3-osaisena sarjana 27.12.1982–10.1.1983. Huovisen romaanin pohjalta dramatisoinut Solja Kievari, ohjannut Pauli Virtanen. Pääosissa Pentti Siimes, Aapo Vilhunen ja Kirsti Kemppainen. Julkaistu myös videotallenteena. Jakaja: Ylen Tallennemyynti 2005, kesto 2 h 14 min. Julkaistu DVD-videolevynä. Jakaja: Finnkinno, 2009, kesto 135 min.

Lyhyet erikoiset

Esitetty MTV:ssa 10-osaisena sarjana 6.1.–3.3.1986 (ensimmäiset 5 osaa) ja 6.10.–17.11.1986 (lopun 5 osaa). Huovisen novellien pohjalta ohjannut Pauli Virtanen. Sarjan osat (suluissa teos, jossa novelli on ilmestynyt): Kuorsaus (Hirri), Hyvät ystävykset (Kuikka), Oravanmetsästäjän sihteeri (Kuikka), Potkukelkka ja patiini (Lyhyet erikoiset), Erään murhan motiivit (Mikäpä tässä), Viinankätkijä (Mikäpä tässä), Ammattimainen puolueenhaukkuja (Rasvamaksa), Jutta Grahnin mies (Rasvamaksa), Kahden juopon joulu (Ronttosaurus), Ympäristöministeri (Ympäristöministeri). Myös DVD-videolevynä. Jakaja: Finnkinno, 2009, kesto 3 h 49 min.

Mollen löytötavaraa : Soittelijapoika

Esitetty TV2:ssa 25.4.1990. Huovisen novellin pohjalta (novelli Soittelijapoika teoksesta Matikanopettaja) dramatisoinut ja ohjannut Rauni Mollberg. Pääosissa: Lasse Pöysti, Mikko Lammi, Laura Jurkka. Saatavana myös videotallenteena, kesto 16 minuuttia.

Lentsu

Esitetty MTV:ssa 3-osaisena sarjana 19.11.–3.12.1990. Huovisen kirjan pohjalta dramatisoinut Solja Kievari, ohjannut Pauli Virtanen. Pääosissa Esko Nikkari, Antti Litja, Marjatta Rinne, Heikki Kinnunen, Kirsti Kemppainen, Kari Sorvali, Miitta Sorvali, Eeva Eloranta ja Matti Pellonpää. Julkaistu myös videotallenteena. Jakaja: Ylen Tallennemyynti 2005, kesto 2 h 15 min. Julkaistu DVD-videolevynä. Jakaja: Finnkinno 2009, kesto 135 min.

Saatana kun yskittää eli suuri paneelikeskustelu

Esitetty TV2:ssa 10.12.1993. Näytelmää esitettiin Kajaanin kaupunginteatterissa syksyllä 1993. TV-näytelmän ohjannut Huovisen käsikirjoituksen pohjalta Kari Paukkunen. TV-näytelmän näyttelijöinä Kajaanin kaupunginteatterin näyttelijät.

Konstan Pylkkerö

Esitetty MTV3:ssä 6-osaisena sarjana 4.1.–8.2.1994. Huovisen novellien pohjalta (Konsta Pylkkästä kertovat novellit teoksissa Konstan Pylkkerö ja Hirri) dramatisoinut ja ohjannut Pauli Virtanen. Pääosissa Heikki Kinnunen, Matti Pellonpää ja Ritva Oksanen. Julkaistu videotallenteena. Jakaja: Ylen Tallennemyynti 2005, kesto 1 h 33 min. Julkaistu myös DVD-videolevynä. Jakaja: Finnkino, kesto 137 min.

TV2:n lastenohjelmien tuottamassa ohjelmassa **Nuljuksen naula** esitettiin 7.7.1987 tarinamukaelma Veikko Huovisen novellista **Nälkävuosina**.

TV1:ssä 11.7.1998 esitetty ohjelma **Punapuut** kertoi "kenraali Shermanista", Kaliforniassa kasvavasta maailman suurimmasta puusta. Ohjelman teksti perustui Huovisen teokseen **Puukansan tarina**.

TV1/FST:ssä esitettiin vuoden 2000 alkupuolella 12-osainen elokuvasarja **Meidän puumme**, jonka on käsikirjoittanut ja ohjannut Virke Lehtinen. Sarjaa kuvattiin eri puolilla Suomea vuosina 1997–99. Jokaisen osan kesto on 10 minuuttia. Sarjan 2. osan "**Puiden matkassa**" selostusteksti perustuu Veikko Huovisen teokseen **Puukansan tarina**. Lukijana on Lars Svedberg.

Elokuvia

Lampaansyöjät

Elokuva valmistunut 1972. Esitetty MTV:ssa 5.4.1975. Huovisen romaanin pohjalta ohjannut Seppo Huunonen. Tuotanto: Filmi-Ässä. Pääosissa Leo Lastumäki ja Heikki Kinnunen. Julkaistu myös DVD-videolevynä. Jakaja: Finnkino, 2010, kesto 88 min.

Kolme miestä

Lapin kullankaivajista kertova elokuva valmistunut 1983. Veikko Huovisen käsikirjoituksen pohjalta ohjannut Virke Lehtinen. Tuotanto: Aureus-Filmi. Pääosissa Pekka Rätty, Vesa Veijalainen ja Marko Pohjanrinne.

Latvoilta jokisuulle

Uitosta kertova elokuva valmistunut 1988. Veikko Huovisen ja Marjatta Koivulehdon käsikirjoituksen pohjalta ohjannut Marjatta Koivulehto. Tuotanto: Marjatta Koivulehto ja työryhmä.

Koirankynnen leikkaaja

Ensi-ilta 13.2.2004. Huovisen romaanin pohjalta ohjannut Markku Pölönen. Tuotanto: Fennada Filmi. Pääosissa Peter Franzén, Taisto Reimaluoto, Ahti Kuoppala ja Leo Lastumäki. Saatavana myös videotallenteena. Jakaja: Buena Vista Home Entertainment 2004, kesto 1 h 39 min. Julkaistu dvd-levynä. Jakaja: Buena Vista Home Entertainment 2004, kesto 99 min.

Havukka-ahon ajattelija

Ensi-ilta 15.1.2010. Huovisen romaanin pohjalta käsikirjoituksen laatinut ja ohjannut Kari Väänänen. Tuotanto: MRP Matila Röhr Productions Oy. Pääosissa Kai Lehtinen, Hannu-Pekka Björkman, Tommi Korpela, Konsta Pöyliö. Saatavana myös DVD-videolevynä, jakaja: Nordisk Film, kesto 105 min.

Radio-ohjelmia

Hamsterit-kuunnelman esitti Radioteatteri vuonna 2010. Kuunnelman on Huovisen teoksen pohjalta dramatisoinut Are Nikkinen ja ohjannut Kari Paukkunen.

Havukka-ahon ajattelija -kuunnelma esitettiin 19.3.1962, jonka oli radiolle sovittanut Jyrki Mäntylä ja ohjannut Lauri Leino ja Jyrki Mäntylä. Taltiointiin voi tutustua Ylen Elävän arkiston sivulla.

Jauhhot-kuunnelma esitettiin 6.8.1973, jonka oli Pentti Haanpään romaanin mukaan Yleisradiolle dramatisoinut Veikko Huovinen. Kuunnelma esitettiin uusintana 11.8.1973.

Veikko Huovisen lukuisia novelleja ja teoskatkelmia on luettu tai esitetty kuunnelma- ja teatterisovituksina radiossa 50 vuoden aikana.

Videotallenteita

Metsälehti Kustannus tuotti 1987 Keskusmetsälautakunta Tapion 80-vuotisjuhlan kunniaksi videon **Puukansan tarina : luonnonvaraisen metsän vaiheet**. Teksti perustuu Veikko Huovisen teokseen *Puukansan tarina*, ja kertojana on Veikko Sinisalo. Videon kesto on 18 minuuttia.

Sotkamon kunta tuotti 1984 diakuvien ja Veikko Huovisen tekstin pohjalta videon **Sotkamon kunta**. Video esittelee Sotkamon kuntaa, erityisesti Sotkamon matkailupalveluja ja yritystoimintaa. Videon kesto on 16 min.

Neljä tekstiä Huoviselta

Nämä neljä kirjoitusta ovat ilmestyneet alunperin 1950- ja 1960-luvuilla. *Tarina valkeasta kärpästä* ilmestyi Metsälehdessä nro 46-47/1950 ja *”Musta Savotta”* Metsäylioppilas-julkaisussa 1951. *Koulusta lomalle* on kirjoitettu Sotkamon kotiseutujuhlaan ja julkaistiin Kainuun Joulu -

lehdessä 1960. *Poliittinen elämä Suomessa talvella* on julkaistu teoksessa *Kuikka*, joka ilmestyi 1963.

Tarina valkeasta kärpistä

Kinoksien lumikiteet heijastelivat sitä kylmää valoa, jota vihertävän kehän ympäröimä kuu lähetti pakkasyön hyytämään metsään. Nyt oli talvella kaikki valtut käsissä, joka paikassa kipinöi huurre ja kuura, puro äänteli tukahtuneesti jääkuoren alla ja notkeat koivut olivat alistuneet nöyrään kumarrukseen lumimöykkyjen pakoittamina. Tuhkatiheään kuului pakkasen rävähtelevän kimakka pamaus puiden kyljissä elottomalla rämeellä.

Hangessa olevasta pyöreästä aukosta ilmestyi esiin valkea kärppä. Se kavahti istumaan, liikutteli pyöreitä korviaan, veti vainua pikku sieraimiaan tuhautellen ja eloiset silmät tähysivät ripeästi lähiympäristöä. Vilkkaasti se hypähteli muutaman loikan, raapi takajalallaan korvantaustaansa, vilahtaen sitten kannon päähän kuuntelemaan. Sen portimoluonne ei antanut sille hetkenkään rauhaa, vaan se kiepsahteli kärsimättömänä ympäriinsä ikäänkuin tuo jäinen kanto olisi ollut hehkuva kekäleka. Koko sen olemuksesta kuvastui raisu murhanhimo ja levottomat silmät kertoivat sellaisesta taipumuksesta järjettömiin verimässäilyihin, ettei ole enää toivomisen varaa. Mutta kaunis se oli, alansa täydellisin luomus.

Sitten kärppä lähti päättäväisesti pomppimaan pitkin lumiaavaa, jättäen hankeen jälkiä, joissa kaksi kypälänkuva oli kiinni toisissaan. Kummallista oli, ettei jälkinauha ollenkaan polveillut tai mutkitellut, vaan viivasuorana eteni koillista kohti.

– Talvi oli ollut portimolle ankara, sillä hiiret olivat jo syksyllä hävinneet jonnekin, ehkä ne vaelsivat tai kuolivat johonkin tautiin. Valtavat matkat sai kärppä juosta yön mittaan, ennenkuin löysi metsähiiren tunnelin kinoksen poskesta. Kolme yötä oli kulunut siitä, kun se söi kylmään kuolleen tiaisien heinäsuovan päällä nevan reunassa. Sen jälkeen se ei ollut saanut mitään suuhunpantavaa. Viime yönä puikahti se metson hyyvöskuoppaan, purren hampaansa metson siipeen. Säikähtynyt lintu ponnahti kiepistänsä lentoon pyrstö viuhkaksi levitettynä ja luista nokkaansa naksutellen. Aivan väärään kohtaan oli kärppä pureutunut, sillä voimakas siipi huutoi edestakaisin, heitellen kevyttä kärppää ylös ja alas. Pakko oli rohkean pedon päästää otteensa ja kaupanpäällisiksi sinkoutui se korkealle ilmaan, pudoten sekapäisenä pölähtävään vitilumeen. Mutta kauhistunut havulintu kiisi pitkän matkan mustassa yössä, ennenkuin uskalsi sukeltaa uudelleen lumen sisään.

Kärppä juoksi kuutamoisella hangella, poukki siroasti ja näppärästi, suunnan ollessa koko ajan saman. Sen vaisto sanoi, että jossakin sielläpäin olisi ruokaa, ja se luotti tuohon aavistukseen.

Ihmiset nukkuivat vielä, kun kärppä tuli järvenjään yli kirkonkylän rantaan. Ryövärisilmät välähdellen loikki se tietä pitkin, kunnes kiljahteleva koira ajoi sen erään talon katolle. Siellä se vähän aikaa nirskutteli hampaitaan alla haukkuvan koiran rajattomaksi harmiksi, kunnes eräästä raosta pujahti ullakolle. Niin saivat varastomakasiinin hyvinvoivat rottaperheet vieraan, joka vei voiton kauheimmastakin painajaisunesta, minkä viiksikäs ja suomuhäntäinen rotta koskaan pystyy uneksimaan.

Jo samana yönä kärpän voimakas puraisu päätti lihavan rotan päivät makasiinin sillan alla. Pikku peto täytti hoikentuneen vatsansa maukkaalla rotanlihalla ja nuoleskeli vielä kotvan aikaa hienoja viiksiänsä, ennenkuin livahti nukkumaan vanhaan kengänrajaan, jonka joku lempeä rottaemo oli aikoinaan pehmustanut rikkinäisellä lapasella.

Seuraavina öinä kärppä vaelteli suuressa makasiinirakennuksessa ja oppi pian tuntemaan jokaisen sopen ullakolla ja lattian alla. Se kiipesi ylös pitkin katto-orsista riippuvia tervaköysiä, jotka keväällä joutuisivat uittomiesten käyttöön. Se tutki vanhat pääskysenpesät katon rajassa, pujahti tyhjiin pakkilaatikoihin, joiden lastuvillassa rotat tapasivat pesiä. Se vilahteli sillan alla, missä oli kaikenlaista kamaa, kuten lasinsirpaleita, tyhjiä säilykepurkkeja, särkyneitä kukkaruukkuja ja muuta sellaista. Halkoliiterissä se viihtyi mainiosti, puikahteli pinon rakosissa ja luki tarkalla vainullaan tuttuja asioita kuusten tai koivujen kyljistä. Mutta antoisin paikka oli huone, jossa säilytettiin metsätyömiehille lähetettäviä elintarvikkeita. Siellä kävivät rotat saalistamassa ja siellä myös vaani kärppä. Se kapusi leipälaatikoiden muodostamalla vuorella, hiipi säilykepurkkien seassa, kalisutteli kulkiessaan pulloja, joiden kyljissä luki: "Taatusti puhtain luonnontuote, makeutettu sakariinilla." Eniten se kuitenkin kuljeskeli lattialla, jossa lepäsi kasa jäätyneitä häränruhoja. Mielellään se livahti sisään härän rintaonteloon ja nakerteli välipalaksi nautanmaksaa, jos sattui kyllästymään ainaiseen rotanlihaan. Se oli viattomanvalkea murhanenkeli, ja suuri oli suru rottien sekä hiirien yhteiskunnassa, koska se pystyi ryömimään sellaiseenkin onkaloon, jonne kissa ei koskaan mahdu.

Kerran se pani toimeen oikean verilöylyn ja nautti siitä tavattomasti. Makasiinin takana oli tynnöri, jossa joskus oli ollut "milkkiä" eli sokeroitua maitoa. Tynnörin seiniin oli tietenkin kuortunut tuota sokeripitoista ainetta ja sitä kävivät rotat halukkaasti nakertelemassa. Sinä yönä solahti tapinreijästä sisään isä- ja äitirotta sekä kuusi rottalasta. Pian kuului verraton maiskutus ja jysintä tästä aarrekammioista. Mutta lumijälkiä pitkin tuli luokkiselkäinen kärppä, kuunteli vähän aikaa ja kohta pisti päänsä tapin reijästä sisään. Aivan ymmärrettävä oli rottaperheen kauhu, mutta hurjaan petoon eivät tehonneet armonuikutukset. Se oli traagillinen murhenäytelmä tammisessa tynnörissä kylmänä helmikuun yönä, ei yksikään jysijä pelastunut.

Kärppä oli valtakunnassaan kieltämätön kuningas, mutta rakennuksen ulkopuolelle sillä ei ollut juuri menemistä, koska talossa oli ärhäkkä pystykorva, jonka muutenkin kärtyisää mieltä kiihoitti aivan tavattomasti tuo salaperäinen vieras. Koira nukkui yönsä hangessa, joten sillä oli tilaisuus tarkkailla kärpän liikkeitä ja kuunnella rottien kuolonparahduksia permannon alta. Koira pääsi sillan alle, mutta pystyi vain hitaasti siellä liikkumaan ja ärsyttävänhajuinen kuokkavieras säilytti vaivatta nahkansa, nauroipa vielä pilkkanaurun ahdistajalleen. Koira pani parastaan, hiipi ja vaani tuntikausia pakkasessa ja saattoipa se pitää ylösnostetun etukäpäälänsä ilmassa kiitettävän kärsivällisesti, jos arveli sen alaslaskemisen aiheuttavan liian kovan äänen. Se istui ruokamakasiinin oven edessä ja kuunteli, kallistellen päätään puolelta toiselle ja suunnaten kolmiomaiset korvansa tarkkaan sinnepäin, missä kärppä kulloinkin liikkui. Se liikutteli kosteita sieraimiaan, heilutti kippurahäntäänsä ja suorastaan itki verta, kun kärppä nakerteli niitä ihania häränruhoja. Se vinkui kiukuissaan, murisi raivokkaasti, haukkua nalkutti yöt läpeensä ja puhkesi valittavaan ulvontaan, vaatien taivasten kirousta tuolle röyhkeälle kiusaajalle.

Mutta sitten loppuivat rotat ja kärpän täytyi lähteä linnastaan vaelluksille.

Erään viinimarjapensaalla lähellä oli paikka, johon likavedet kaadettiin. Veden jäädyttämään pengermään oli kaksi neuvokasta rottaa järsinyt luolan, jossa asuivat ja käyttivät hyväkseen viereistä ruokapöytää. Sinne livahti kerran kärppä ja koira näki sen, mutta ei liikautunut korvaansaakaan, vaan oli hiljaa kuin patsas. Kun kärppä huvitteli ruuhkallisesti tuolla jääluolassa, hiipi koira varovasti erään portaalle varjoon ja katkaisi vihamieheltään pakotien. Syötyään kärppä kurkisti onkalosta, nuuski ilmaa ja ehkä lämmin veriateriä tukahdutti heikon koiranhajun, vai oliko hurjimus vielä niin voitonhurman vallassa, mutta joka tapauksessa se lähti rohkeasti pomppimaan rakennusta kohti. Silloin ryntäsi koira punaisena salamana kärppän perään ja tavoitti sen helposti. Ei portimokaan pelännyt, vaan iski neulanterävät hampaansa koiran kuononpään. Pystykorva vingahti tuskasta, mutta lipaisi sitten kielellään kärppän takaruumiin suuhunsa ja musersi yhdellä puraisulla siltä selkärangan, ravisteli uhriaan hetkisen ja nakkasi sen inhoten menemään, sillä kärppä oli ruiskuttanut löyhkäävää hajueritettään sen suuhun.

Sitten koira käpertyi kinoksen kylkeen, pisti kuononsa hännän alle ja nukkui pitkää aikaa oikein rauhallisesti. Kuu kumotti kattojen yllä, pakkanen napsahti lipputangossa ja kaukaa järven takaa kuului yksinäisen koiran alakuloinen ulvonta, joka väristen kertoi sen sydänsuruista ja kantautui moniin uteliaisiin koirankorviin, haipuen sitten pois.

Musta savotta

No paljonko pannaan rahaa, kysyi piiriesimies.

– Jaa, paljonko sitä nyt osaisi ottaa, että ei olisi vähän, tuumiskeli työnjohtaja Pessi leikkisästi ja katsoi silmät sirrillään esimiestänsä. – Kahdeksalletoista hakkuumiehelle tili loppukuusta, samoin tili kymppille ja neljälle päivätyömiehelle. Mitenhän sitä nyt osaisi ottaa... Ja ajomiehet tahtovat ennakkoa. Tuota... kyllä kai se on otettava viisisataatuhatta markkaa aluksi!

– Viisisataatuhatta ja hankintatyönjohtaja Pessi... ja meillä on nyt niin paljon kuin kuudes päivä helmikuuta, mutisi piirimies kirjoittaessaan. – Pistäppä nimesi alle, ole hyvä!

Puolimiljoonaa markkaa, uudenuutukaisia seteleitä siirtyi Pessin käyttöön, koska hän oli samalla allekirjoituksellaan sitoutunut niistä vastaamaan. Hellin sormin hän niitä käsitteli, sujautti sitten ne huolellisesti reppuunsa ja sitaisi nyörit kiinni.

– Tililistoissa ei näyttänyt olevan virheitä. Minä tarkastin ne viime lauantaina, sanoi piirimies.

– Se on tuo laskukone merkillinen vehje, ylisteli Pessi. – Ei sillä tule virheitä, jos on tarkkana. Kyllä se oli ennenvanhaan hankalaa, kun päässä laskettiin. Mutta laskukone...

– On se hyvä apu, myönsi piiriesimieskin. – Mitenkäs siellä savotta menee. Luuletko, että ykkösleimikko saadaan tänä keväänä hakattua ja ajettua rantaan uittoa varten?

– Kyllä varmasti, jos ei pahoja tuiskuja tule, vakuutti Pessi. – Leimausluettelon mukaan siitä kertyisi 6.400 pinokuutiometriä, mutta uskon, että se jää vähän alle... Tähän asti on hakattu pyöreän luvuin neljätuhatta kuutiota ja melkein kolmetuhatta on niistä lanskissa joen rannalla. Jos vain hakkuumiehet pysyvät töissä, niin me saamme koko helaherskaapin selväksi maaliskuun loppuun mennessä. – Jaha, minä taidankin lähteä taas kämpälle. No näkemiin!

Ja hankintatyönjohtaja Pessi häipyi savottaan, jota pidettiin kaukana pitäjän syrjäisimmässä kolkassa. Niin kaukana se oli, ettei vanha sairaloinen piirimies ollut käynyt siellä kuin joulukuun lopussa, jolloin asiat näyttivät olevan lupaavalla tolalla. Ja Pessi oli tomera ja pystyvä työnjohtaja; tiesi varsiteiden oikeat paikat, niiden hoidon, osasi pinotavaran hakkaustekniikan ja oli kynämiehenäkin melkoinen. Hän oli kolmatta vuotta palveluksessa ja piirimies luotti häneen.

Piti pakkasta, että napsahteli, satoi joskus lumenkin, kuinkas muuten. Pitäjän syrjäisessä kolkassa oli savotta, jota johti työnjohtaja Pessi jänteivin ottein. Sillä kuusen piti kaatumaa ja reenjalaksen nariseman jäätien, että keväällä olisi jotain uitettavaa. Sen oivalsi Pessi ja saapui siksi tunnollisesti maanantai-iltoina kämpälle sekä matkusti lauantaisin antamaan tilannetiedoituksia. Kämpän kamari oli hänen valtakuntansa, siellä syntyivät suunnitelmat, siellä hän puuhaili tililistojen parissa silmissään valoisa, toivorikas välke... Eikä mikään salaperäisyyden hämy verhonnut tuota savotta, se oli tavallinen pieni savotta, jossa työmiehet hoitivat oman osansa ja Pessi piti huolen papereistaan. Metsässä oli ristikoita, suojuoteilla kiemurteli jäätie, jota pari tieinsinööriä nokki kuokillaan ja rannassa oli pinoja sekä puomeja. Vakava yritteliäisyys ja arkinen aherrus antoivat leimansa tälle tavanomaiselle työmaalle huurteisten korpjen valkeassa kohdussa.

Kuitenkin hankintatyönjohtaja Pessi esitti viikottain huolestumisensa työtilanneilmoituksen yhteydessä. Olisi tarvittu enemmän hakkuumiehiä, hänen käsityksensä mukaan kymmenkunta pölynikkaria, että työt olisivat sujuneet kiitettävällä vauhdilla. Valitettavasti yleinen suuntaus oli niin ikävällä kannalla, että halukkaita ajomiehiä oli liikaa ja hänen ikävänä velvollisuutenaan oli evätä heiltä työmahdollisuus, koska ei ollut niin paljon sahaajia, että olisi riittänyt ajettavaa tavaraa.

Mutta menihän se näinkin tyydyttävästi. Helmikuun aikana hakattiin työnjohtaja Pessin laskelmien mukaan tuhatneljästä kuutiometriä ja ajotyö oli sujunut ilahduttavan hyvin. Hänen optimistinen mielialansa kuvastui esimiehelle osoitetussa, sävyltään puolivirallisessa kirjeessä:

Tuulivaaran kämpällä, 12.3.1948

Hyvä veli!

Työt ovat täällä hyvällä mallilla! Lunta ei ole pahemmasti satanut, niin että varsitiet on ollu helppo hoitaa. Pakkasia on ollu sopivimmilleen, jotta jäätie on pysynyt kunnossa, eikä ole tarvinnut vesimiesten joka aamu ajaa vettä raiteille. Sahurit lopettavat parhaillaan palstanrippeitään Hanhipuron korvella. He saapivat sen selväksi lauantaihin mennessä. Minä jätän kuusi hevosta ensi viikoksi töihin, niin loppupuut korvelta saamme rantaan muutamassa päivässä. Teen sitten lopputilit kaikille, joten pyydän Sinua varaamaan minulle pyhän seuduksi miljoonan markkaa (1.000.000:–). Puita kertyy siinä 6.200 kuutiometriä, joten senverran se heitti leimausarviosta.

Puomit annan levittää varaston ympärille suvannon jäälle. Siinäpäähän ovat uittoa varten. Tammi kait on korjattava ja pantava tukkoon heti ensi hölseillä, mutta näistäpäähän neuvotellaan sitten konttorilla. Luovutusmittauksella en usko olevan kiirettä, antaapahan lumien painua pinoväleissä, niin on kevyempi mittamiesten liikkua.

Parhain terveisin

Tahvo Pessi

Maanantaiaamuna hän saapui piirimiehen konttorille. He neuvottelivat seikkaperäisesti uitonjärjestelystä ja laskivat kustannuksia. Oli ilmeistä, että Pessi oli hoitanut mainiosti hankintahakkuun ja ajon, sillä arvion mukaan siitä tuli alhaiset kustannukset kuutiometriä kohti. Sitten Pessi sai miljoona markkaa; monta pakkaa uudenuutukaisia ja kiiltäväsileitä seteleitä. Hän sujautti ne kunnioitettavin liikkein reppuun, eikä unohtanut sitaista tiukasti nyörejä kiinni. Hän lähti sydänmaille maksamaan lopputilejä.

Perjantaina tuli konttorille eräs ajomies Tuulivaaran savotasta pyytämään tiliään. Hän tiedusteli, että onko se Pessi sairaana, kun ei ole kuulunut, ei näkynyt. Kämpällä odottavat miehet tilinmaksajaa...

Pahasti säikähti piirimies, soitti tuimana puhelinta, tiedusteli ja kiroili. Sillä mihin oli kadonnut Pessi, ryöstettykö, kuollutko, pudonnutko jäihin?

Heräsi terveitä epäilyksiä. Eräänä iltana saapuivat mittaaajat Tuulivaaran varastoalueelle. Oiottiin mittanauhoja, heilutettiin mittakeppejä, mitattiin, laskettiin kahteen kertaan. Saatiin kokoon neljätuhatta kuutiometriä ja löydettiin metsästä parikymmentä pientä ristikkoja. Minne olivat hävinneet ne kaksituhatta kuutiota, kuka oli ne korjannut talteen? Luultavasti niitä ei ollut koskaan ollutkaan, ne olivat vain numeroina erällä tililistoilla, taikka kasvoivat vielä neitseellisen koskemattomina jossain näennyppylällä viiden suon takana...

Kävi ilmi, että Pessi oli ylitöinään johtanut "mustaa savottaa". Lihallisten metsätyömiesten rinnalla oli korvessa nujunnut kymmenpäinen haamujoukko, ollut muka tekevinään paperipuita ja kolme mustaa aavetta oli valjastanut henkimaailman hevoset rekien eteen, ajaen veljiensä puut puron varteen. Nimetkin oli kaikilla, kaikki olivat kirjoitustaitoisia pystyen kuittaamaan palkkansa... Joku heistä oli saanut tossurahoja, yksi oli korjannut kämpän lattiaa, eräs oli myönyt monta hehtoa perunoita savottaan, muuan Roope... maanviljelijä... Kukaan muu ei ollut heitä nähnyt kuin Tahvo Pessi, mutta hänellä olikin terävät, ovelat silmät; ruskeat ja iloiset silmäterät...

Myöhemmin kesällä laillisen esivallan koura tempaisi mukaansa kauppaedustaja Hjalmar Kervisen erästä rannikkokaupungin hotellista. Tahvo Pessiksi hänet huomattiin; hänet raastuvassa punnittiin ja köykäiseksi havaittiin...

Koulusta lomalle

Monesti olen tuuminut, että olisi vaikeaa olla tuomarina kilpailussa, missä ratkaistaisiin onko kylä A kauniimpi kuin kylä B. Eihän ole selviä perusteita siihen, pitääkö kylän olla saarella, niemessä, lahdesa, onko lähettyvillä oltava koskia, näköalapaikkoja ja historiallisia muistoja, onko metsän alettava kylän reunasta vai pitääkö puita olla pihossa ja katuvierillä.

Mutta suurin vaikeus on varmasti siinä, ettei kukaan sivullinen voi nähdä entisiä tekoja ja tapahtumia sekä niiden muistoja. Kyllä kai ne ovat juuri muistot, jotka tekevät jonkin paikan kauniiksi, ja kun muistot ovat yleensä henkilökohtaisia, onkin samalla tietysti kysymys kotiseudusta. Ja tästä voidaan jatkaa eteenpäin sanomalla, että luonnollisesti kotiseutu on kauniimpi kuin mikä tahansa muu paikka. Ilmari Turja kertoo eräässä pakinassaan Amerikan siirtolaisesta, joka tulee Suomesta matkustaneen toimittajan puheille kyselläkseen vanhan

kotimaan kuulumisia. "Vieläkö se kuusi ja se kivi ovat paikallaan", kysyy ukko. "Mikä kuusi ja kivi?" ihmettelee Turja. Viimein käy ilmi, että on kyse lapsuuden kodin lähetyvillä olevasta kuusesta ja kivistä, jotka ilmiöt ukko parhaiten muistaa Suomesta.

Kun nyt eletään marraskuuta, sopinee tunnustaa, että juuri alkutalvesta oli jännittävää tulla käymään kotona sieltä Kajaanin koulusta. Sotavuosien kulkuyhteydet eivät olleet kehuttavia, joten Kajaanista oli varmintaa matkustaa junalla. Oma käsitykseni onkin, että Sotkamoon on otollisinta saapua Vihtamon ja Paakin kautta, ja sitten astua Pohjolan Liikenteen parempiakin päiviä nähneeseen, mutta silti ystävälliseen linja-autoon. Kun juna kolisi yli Tenetin sillan, menimme me koululaiset jo ryntäysasemiin vaununsillalle, sillä kilpailu autoon sopimisesta oli kova. Itse kullakin oli vanhoja, kuhmuisia matkalaukkuja ja pahvilaatikoita sisältönään likaisia vaatteita, parsittavia sukkia ja paikattavia kenkiä. Vuokatissa alkoi viimeinen taisto ja joka ei sopinut autoon sai odottaa. Usein olen miettinyt, oliko autonkuljettajalla – oli hän sitten Veerus Karjalainen tai joku muu – aikaa miettiä miten paljon toiveita, jännitystä ja herkkyyttä on hänen kuormassaan silloin kun koululaiset tulevat lomalle.

Oli merkillisen jännittävää katsoa auton valonheittäjien valossa kylpevää, huikaisevan valkeaa metsää, ensimmäisen lumiauran pienoisia valleja tiepuolella ja huurteisia puhelinlankoja. Auton oven auetessa saattoi kuulla renkaan narisevan pakkaslumessa. Tiesi koko ajan, että nyt tullaan Sotkamoon. Kiperä silta Vuokatissa, joku mökki tienvarressa ja sitten Rauramon peltojen yli saattoi nähdä Sotkamon kirkonkylän, kotikylän etäiset valot. Kirkko, hyppymäki, Rientola ja Ojantakasen etevä talo. Kun ylitettiin Hirvensilta, näki ehkä työläästi Kuolasalmen kapean aukon Sapsen takana.

En tiedä onko missään niin tunnelmallisia iltavaloja tai niin mielenkiintoisia linja-auton odottajia ja vahtijoita kuin Sotkamossa alkutalven pakkasiltana, savupilarien pöllähdellessä tähtitaivaalle, koirien haukuessa ja jäätyvien järvien vongahdellessa. Kuuraisia turkinkauluksia, koirannahkakintaita ja lunta narskuttavia huopatossuja.

Siinä itse kukin häipyi kotiinsa, kuka nykyisen torin kohdalta, kuka Tikkasen mäeltä taakkojaan raahaten, ja minä tietysti menin rantatietä Ville Mustosen ja Nykäsen ohi Akkoniemelle, joka lieneekin paras osa koko Sotkamosta – ainakin minun mielestäni. Siellä odotti vanha Lepistö, sen kaakeliuunit, ruokakomero, lehtikuuset, sauna, koira, haulikko ja ennen kaikkea vanhemmat. Oli kysymistä, oli kertomista. Joko Sotkamojärvi on jäässä, joko Kiikarusniemeen kuljetaan ja onko lihapullia ja porkkanalaatikkoa?

Ja kun seuraava aamu sitten tuli, oli se melkein aina kovin ihmeellinen. Eräänä syksynä olivat järvet jäätyneet vasta sen jälkeen kun rannoilla oli jo lunta. Mieleeni on jäänyt, miten sinivihreiltä jäät näyttivät rantojen valkeissa kehyksissä. Siellä näkyivät Salmelan koulun valkeat rantakoivut, Saviniemi, Jataniemen mökit, jossa asui Jaakko ja Siiri Tolonen, Hautaniemen muurarin korkea piharinne ja viimein vasemmalla Kiikarusniemen kärjen koivut ja haavat ja usvaa työntävä virrankohta. Ja ajatukseni kiersi aseman selällä ja näki paperipuupinot ja Wiikin sahan, hyppäsi sieltä Sotkamojärvelle ja näki ne kaislasaaret, Koivistonniemen pikku mökin koivujen alla ja Juholankylän rantaniityt. Sää oli perin kirkas, niinpä erottikin yksittäisten puiden hopeiset täplät Vuokatin sinisessä rinteessä.

Sen jälkeen on ollut lukemattomia Sotkamoon tuloja, iloisia tai vähemmän riemukkaita. Mutta ei mikään voi lyödä laudalta noita kouluaikeiden kotimatkoja, niiden odotusta, tunnelmaa ja

täyttymystä. Vasta vajaan parikymmentä vuotta siitä on, mutta mihin on hävinnyt se raikas jännitys ja mielen tukahduttavana täyttävä lämpöaalto, kun linja-auto Multisillan ylitettyään työntyi savu ja tupruttavaan, kuutamon valaisemaan kylään ja pysähtyi Tikkasen mäelle...

Mutta vielä nytkin joltakin pitemmältä matkalta tullessa tuntuu, että täällä melkein kaikki on "oikeata". En kyllä osaa selittää, mitä tarkoitan sanalla "oikea" tai "oikeata" tässä yhteydessä, mutta silti minusta tuntuu, että siinä on sopiva sana. Vieraisissa kylissä nähkääs kaikki tuntuu olevan hieman vinossa; niemet eivät ole oikealla paikalla, lahdet ovat väärin sijoitetut ja kujaset vievät vieraisiin pihoihin ja aivan tuntemattomiin paikkoihin.

Poliittinen elämä Suomessa talvella

Talvella riehahtavat Suomen lumimiesten tunteet intohimoisiksi. Vihainen on herra, vihaisia ovat työläiset ja talonpojat. Eikö lienekin syynä tuo sokerijauhoa muistuttava aine – lumi. Sitä lentää tuulen mukana niin hurjasti, että viljelmät ja kulkutiet peittyvät. Jos ulos unohtuu vahingossa taikinatiinu tai niittokone, niin heti se jää hankien alle ja koirat kusevat sen keltaiseksi. Lisäksi kova pakkanen ja ainainen nälkä ruoka-aikoina tekevät elämän helvetiksi.

Jotta saisimme selville poliittisen elämän luonteen talvella, käsittelemme seuraavassa erilaiset ihmisryhmämme.

Herrat

Herroihin kuuluu monenmoista väkeä. Useat ovat akateemisia tai muuten opinkäyneitä, toiset ovat omaisuuden ja rahan ansiosta herroja, muutamat kasvatuksensa takia herrahtavat jne. Herra-käsite on Suomessa suhteellinen, metsätyömaan muonittajakin luetaan herroihin. Herroja kaikki vihaavat, ja herroiksi kasvattavat monet työläiset lapsiaan. Monesti vähäväkisten lapsista tulee niin kopeita herroja, etteivät hyväksy mitään kansanomaista, ei edes kirjallisuuden kansankuvauksia.

Luullaan, että kaikki herrat ovat tyhmiä, mutta on niissä viisaitakin. Monesti henkinen elämä viettää riemujuhliaan herrojen parissa. Tiedetäänhän Sibeliukset ja Snellmannit ja muut. Useimmat herrat eivät ole niin petomaisia ja ahneita kuin työläiset ja talonpojat luulevat tietävänsä, vaan aivan tavallisia ihmisiä, jotka petaavat itse vuoteensa ja syövät lihakeittoa.

Herrojen ja kansan välinen juopa näkyy radion toivekonserteissa. Herra kuuntelee toivelevyjen alkuosan, jossa laulujen sanat ovat ulkolaisia. Kansa alkaa kuunnella vasta puoli kuudelta sanojen vaihtuessa kotimaisiksi. Tämä ei ole hienouskysymys, vaan herrat ovat musiikin suhteen vaatimattomampia. He eivät useinkaan tarvitse laulusanoja, vaan pelkän musiikin. Näin ovat monet sinfoniat saaneet alkunsa. Ja niinhän se taitaa olla tässä maailmassa, että herrat kuuntelevat parhaat levyt päältä pois, ja työläisille ja talonpojille jää "Reppu ja reissumies" ja "Moamon harmaja pellavapää".

On kyllä niin, että lukuisat herrat syntyvät kahelina ja sellaisina pysyvät hautaan saakka, mikä ei sinänsä herätä huomiota nykymaailmassa. Mutta surku on, etteivät ministerit, arkkitehdit ja dipl. insinöörit keksi muuta kuin maantien tekoa ja risusavottoja. Pahimpia herroja ovat joskus rouvat,

jos ovat rikkaita, kärsimättömiä ja hienoja. Totta on, että vallasnainen ideoineen ja satoine leninkeineen herättää enemmän katkeruutta kuin hiljainen miesnousukas. Mutta valtaosalta herrojen rouvat ovat mukavia, kunhan aika ei käy pitkäksi.

Sanotaan, mitä sanotaan, parempaa herraa suomalaiselle ei löydy Aasiasta eikä Euroopasta kuin on suomalainen herra. Milloin vuorineuvoksen, postineidin tai sairaanhoitajattaren, milloin taas kauppiaan, professorin tai kättilön hahmossa herrat raivaavat tietään Etelä- ja Pohjois-Suomessa. Aina iloisena, aina punaposkisena, reippaana ja myhäilevänä suomalainen herra on säilyttänyt paikkansa yhteiskunnassa.

Talonpojat

Talonpojat asema maassamme on vaikea. Toisaalta hän suurten metsäpalstojen, peltojen ja traktoreiden omistajana on selvästikin tyypillinen herra. Mutta toisaalta oleileminen lannan hajussa ometassa ja ainainen tappelu hurjapäisten sonnien ja hevosten kanssa panevat ajattelemaan, eikö talonpoika olekin kaksijakoinen olento, toinen puoli herraa ja toinen työläistä. Ainaisessa ristiriidassa talonpoika eläkin, hän kantaa kaunaa herroille, mutta eipä ole sovussa teollisuustyöläistenkään kanssa.

Useissa yhteyksissä on sanottu, että talonpoika on viekas. Sitä hän taitaakin olla, ainakin taloudellisessa mielessä ja kenties muutenkin. Mutta oletetusta oveluudesta huolimatta pyritään väittämään, että syysrypsin katveessa, lehmännännien unettavasti kutkuttaessa kasvoja, talonpojasta kehittyy niin raukea, että hänen omaa puoluettaan johtavat tyypilliset herrat. Onko siis talonpoika työläinen vai herra, kas siinä kysymys.

Talonpojan ravinto on monipuolista. Pohjoisessa poronliha ja etelässä omenat ja rypsiöljy tekevät sen, että talonpoikien lapsista tulee aika paljon virkamiehiä ja muita herroja, joilla on liian iso palkka, jonka talonpoika veronmaksajana joutuu maksamaan.

Kulttuurimielessä voidaan sanoa, että talonpoika on toivekonsertin jälkimmäisen puoliskon kannattaja, hän siis vaatii sävelmiin selvät sanat. Ja kyllähän vähän niin on, että emännät toivovat laulua "Minä olen vain tavallinen tyttö", kun taas koulua käyneet tyttärensä toivovat lauluja "liebö" ja "Gants allein".

Vaikeaa on talonpojan elämä oikeiston ja vasemmiston hydraulisessa puristuksessa. Huonojen säiden takia viljankasvatus on pulmallista, lampailla on ähkyä ja palkollisilla yskää ja lentsua talvisin. Yhtenä kauniina päivänä lumi tuhoaa pelkkametsät tai rannekello tipahtaa virtsakaivoon. Mutta kesällä maakuntajuhlilla on aika metkaa, eikä huolet paina kansallispukuista järjestöihmistä.

Monta kahelia ja kummitusta istuu pirtin penkillä Suomessa talvella, mutta kyllä yleensä talonpoika on virkeä, edistyksellinen ja mieleltään terve, kyllä se niin on. Ja kukapa muu se viljat kasvattaa tai rehukakut leipoo kotieläimille kuin talonpoika. Traktoreihin on jo yleisesti siirrytty.

Työläiset

Työläiset on kansanluokka, joka on aina eteenpäin menossa, sillä opiskelun tai vaurastumisen kautta määrätty osa työläisistä siirtyy herroiksi vuosittain ja osa taas muuttuu talonpojiksi maanhankintalain ja naimiskauppojen kautta. Mutta vielä huomattavammassa määrin talonpojat pakenevat maaseudulta muuttuen työläisiksi. Onko tämä nyt se lehmäkauppa?

Valtaosa työläisistä on siinä pirullisessa jamassa, että rahoja ei tule muilla kepulikonsteilla kuin lapsilisillä. Silloin ei auta muu kuin työnteko yksityisissä tai valtiojohtoisissa yrityksissä. Jos rehellisiä ollaan, niin kyllä työläiset oikeastaan tekevät kaiken tässä maailmassa: vaatteet, talot, ojat ja metallituotteet ynnä muuta. Tästä johtuen on selvää, että työläiset ovat mahdottoman kunnianarvoisia ihmisiä. Sitä ei oikein jaksakaan kuvitella, mitä kaikkea hyvää työläiset tekevät ja mitä esineitä he valmistavat.

Enimmät työläiset vihaavat herroja ja talonpoikia. Herrat nähkääs imevät työläisverta, ovat kitsaita palkkojen suhteen ja kuuntelevat levyjä, joissa on ulkolaiset sanat. Talonpojat taas pitävät lujaa hintaa sianpotkilla, maidolla ja leivällä. Eivätkä talonpojat koskaan joudu niin kusiisiin paikkoihin kuin työläiset, kun heillä on talot, metsät ja mullikat.

Yleensäkin työläiset ovat melko vihaisia, eikä heitä saa loukata niin paljon kuin herroja. Herroja kaikki haukkuvat. Ei ole varmasti mukava olla herrana, kun aina saa haukkumisia silmilleen.

Paitsi palkkajutuista, ovat työläiset siitäkin katkeria, kun heillä on kymmenenkin tai viisitoista lasta, mikä on herrojen syytä, samoin kuin sekin, että joidenkin työläisten on juotava kaikki rahat ja tapeltava. Mutta pakkohan on ryyptä, kun on huonot sosiaaliset olot ja vihainen akka. Kyllä se sitä on!

Joka tapauksessa työläinen on mitä isänmaallisin henkilö, kun hän tekee lujasti töitä, vaikka palkassa ei ole hurraamista. Hiki vuotaa, tehtaat haisevat saakelin pahalle ja ulkotöissä lunta tai raaka-aineiden pölyä menee lapikkaaseen ja haalarin taskuun. Mutta niinpähän tulee velvollisuus täytettyä.

Palkinnot ja huomionosoitukset

Havukka-ahon ajattelija -patsas

Kirjailija Veikko Huovisen tuotannolle omistettu patsas "Havukka-ahon ajattelija" paljastettiin 24.9.1989 Sotkamon Hirvensaaressa, joka sijaitsee lähellä kirkonkylän keskustaa Kajaanista Sotkamoon päin tultaessa. Patsaan on veistänyt kuvanveistäjä Nina Terno.

Patsas on pronssia, ja sen korkeus on nelisen metriä. Suomessa ei ollut aiemmin paljastettu patsasta elävälle kirjailijalle ja hänen tuotannolleen. Patsashankkeesta vastasivat Sotkamon kunta, WSOY ja Otava sekä Sotkamon Lions- ja Rotary-klubit.

Patsaan jalustassa on ajatelma teoksesta Havukka-ahon ajattelija:

“Ihmisellä on tässä avaruudessa kusiaisen valtuudet.”

Konsta Pylkkänen / Veikko Huovinen

Kuva: Juhani Karvonen

Tunnustuspalkinnot ja huomionosoitukset

Kalevi Jäntin palkinto 1951

Valtion kirjallisuuspalkinto 1953

Maila Talvion palkinto 1958

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran palkinto 1960

Suomen Kulttuurirahaston stipendi 1966

Valtion kirjallisuuspalkinto 1967

Pro Finlandia -mitali 1969

Aleksis Kivi -palkinto 1970

WSOY:n Kirjallisuussäätiön apuraha 1975

Valtion 5-vuotinen taiteilija-apuraha 1976

Otavan apuraha 1976

Yrjö Soinin palkinto 1976

Oulun läänin taidepalkinto 1979

Otavan kunniapalkinto 1980

Valtion kirjallisuuspalkinto 1981

Otavan tunnustusapuraha 1982

Valtion 15-vuotinen taiteilija-apuraha ja taiteilijaeläke 1982

Filosofian tohtori h.c., Oulun yliopiston luonnontieteellinen tiedekunta 1983

Finlandia-palkintoehdokkuus 1984

Akateemisen Varjo-Finlandia-palkinto 1984

Valtion tiedonjulkistamispalkinto 1985

Sotkamon kunnan kulttuuripalkinto 1984

Suomen Valkoisen Ruusun 1. luokan ritarimerkki 1986

Metsänhoitajaliiton ansiomerkki 1987
Suomen Kirjailijaliiton tunnustuspalkinto 1993
Suomen Kulttuurirahaston kunniamerkki 1994
Suomen Metsäyhdistyksen ansiomitali 1994
Suomen Kirjakaupan säätiön Kirjapöllö-palkinto Vuoden kirjailijalle 1996
Professorin arvonimi 1999
Kainuun Liiton Pro Kainuu -tunnustuspalkinto 2001
Opetusministeriön Suomi-palkinto 2001
Sotkamon Nuorisoseuran Jaakon Puukko 2002
Vuoden Metsäteko -palkinto 2004

Otava lahjoitti 1987 Huovisen 60-vuotispäivän kunniaksi Suomen Kulttuurirahaston Kainuun rahastolle 3 x 10.000 mk:n apurahan jaettavaksi edelleen Veikko Huovisen palkintona. Apurahan sai 1988 taidemaalari Niilo Hyttinen, 1989 toimittaja Eero Marttinen ja 1990 valokuvaaja Eero Kemilä.

Metsähallitus perusti syyskuussa 2002 Sotkamon Hallavaaraan Huovisnäreikön nimeä kantavan nimikkometsän. Tällä vajaan kuuden hehtaarin suuruisella nimikkokokusikolla Metsähallitus halusi kunnioittaa 75 vuotta täyttäneen kirjailijan elämäntyötä.

Veikko Huovinen -seura r.y. perustettiin 20.5.2007 kirjailijalle 80-vuotissyntymäpäivälahjaksi ja kirjailijan elämäntyön kunnioittamiseksi. Seuran tehtävänä on kirjailija Veikko Huovisen tuotannon tunnetuksi tekeminen, esittämisen edistäminen ja siihen kohdistuvan tutkimuksen edesauttaminen. Seuran kotisivut löytyvät osoitteesta:
<https://www.nimikot.fi/nimikkoseurat/veikko-huovinen/>.

Mietteitä kirjoista ja kirjoittamisesta

Pyrin etsimään ihmistä. En nukkemaisena, en pyhimyksenä, – jostakin sieltä rajoilta, jossa hyvä ja paha törmäilee toisiinsa. Elämä on täynnä satiiria. Sitä on mahdoton sovittaa pienen kirjan puitteisiin niin paljon kuin haluaisi.

Veikko Huovista tapaamassa / Martti Havas (Joulukontti 1957, s. 13–15)

Kuuntelen myös musiikkia melko paljon, ja uskon musiikilla olevan huomattavan vaikutuksen työhöni. Joskus, kun joutuu voimakkaan musiikkielämyksen valtaan, tulee jopa mieleen, ettei tässä niin välttämättä tarvitsisi aina humoristikaan olla.

Kirjailijakuvia 1: Hiljainen hymy maailman menolle / Kari Huttunen (Kainuun Sanomat 30.9.1962)

Inspiraatio oli nuorena kova. Saattoi unohtaa kaiken ja kirjoittaa parikymmentä liuskaa päivässä. Uskon, että useimmilla kirjailijoilla se myöhemmin muuttuu ihan tavalliseksi työnteoksi. Varsinkin asiateoksia tehdessä joutuu nimenomaan tekemään työtä, kirjoittamaan rutiinilla. Hauskoja pikkujuttuja teen vieläkin inspiraation vallassa. Kirjailijana tunnen voimakkaimmin eläväni silloin kun saan joka päivä jotakin tehdyksi. Tulee painostava olo ellei saa mitään valmista aikaan.

Veikko Huovinen, Kainuun kirjailija / Anja Katavisto (Rajamme Vartijat 7/1969, s. 12–13, 41)

Vielä tekijän kappale vaikuttaa yleensä mukavalta, mutta sitten kun kirja on ilmestynyt ja tietää muidenkin sitä lukevan, se aina jotenkin latistuu. On se kumma.

Veikko Huovisen joutokäynti / Jouni Hirvaskero (Suomen Kuvalehti 44/1973, s. 22–26)

Kun aina jälkeen päin miettii, miten jutut syntyvät, niin ei sitä itsekään oikein tiedä. Mutta se on aivan selvää, että yksi tärkeimmistä tekijöistä on aamiaispöytä. En tiedä, mikä siinä vaikuttaa. Se vain on joku riemukas hetki päivästä, takana outoa rajua elinvoimaa kun ihminen syö aamiaista. Siinä herää jostain syystä hyvin demoonisia aiheita. Eikä vaadi sen kummempia ruokia, ihan vain näitä vellejä ja lämmityksiä.

Veikko Huovisen joutokäynti / Jouni Hirvaskero (Suomen Kuvalehti 44/1973, s. 22–26)

Tämänkin verran kirjoittaneena tiedän, että eipä kirjoilla juuri maailmaa muuteta, vaan jos ajattelemaan pistäisi, niin hyvähän tuo olisi.

Veikko Huovisen kolme vuosikymmentä: "Ei korpikirjailija nyt hassummalta kalskahda!" / Eero Marttinen (Kainuun Sanomat 24.9.1978)

Kirjoittamisessa minua kiusaa kirjoitusvirheetkin. Aina sitä myöten kun niitä tulee, ne pitää korjata. Ittekin huomaan, ettei tämä ole oikein taloudellista, muttei osaa muutenkaan.

Sotkamon Sokrates, modernisti kirjoittava konservatiivi, jolla on radikaaleja päähänpistoja / Ritva Väisänen (Karjalainen 14.10.1979)

Sellainen on minulla kaava, että kun kirjoitan pitempää, mielikuvitustani alkavat kiusata pienet, sähkökät jutut.

Lunta hamstraamassa / Aino Mervi & Jorma Blomqvist (Apu 1/1983, s. 2–4)

Kyllähän minä olen kainuulainen ajatuksiltani ja teoiltani ja se näkyy myös tuotannossani. Eräjutut puhuivat täkäläisestä luonnosta, aihe on minulle jo lapsuudesta tuttu ja esiintyy tuon tuostakin yhä kertomuksissani. Mitään jännittävää asiassa ei enää ole, kalastukset, metsästyksset ja leiritulet on käyty useasti läpi monissa kirjoissa. Meidän metsissämme ei kävele leijonia tai tiikereitä, joista jaksaisi lukea uudelleen ja uudelleen.

Niin meitä kuljetellaan, niin meitä siirrellään, sanoo kirjailija arvoituksellisesti / Marja-Liisa Majasaari (Oulun ylioppilaslehti nro 8/1986, s. 8)

Saan olla kiitollinen, etten ole joutunut ihan seinille kirjoittamaan. Mutta kirjoittaessa ei passaa ajatella sitä, miten kirja tulee myymään. Pitää kirjoittaa, mikä itseä miellyttää.

Kirja on hyvä kaveri (60-vuotishaastattelu) / Marjatta Kurvinen (Sotkamo-lehti 5.5.1987)

Mitä vanhemmaksi tulen, sitä vaikeampaa kirjoittaminen on. Kun on tullut jo niin monipuolisesti kopastua tätä kirjallisuuden kenttää, on vaikea löytää jotakin uutta.

Kirja on hyvä kaveri (60-vuotishaastattelu) / Marjatta Kurvinen (Sotkamo-lehti 5.5.1987)

Ensimmäiset kirjani kirjoitin ruudulliselle paperille lyijykynällä. Olen hidas kirjoittaja. Minulla on teksti pitkälle mietitty ennen kuin kirjoitan. En kirjoita uudestaan. Minusta kaksi liuskaa on hyvä saavutus päivässä. Teksti tulee siksi, millaiseksi olen sen aikonutkin.

Kirjailija Veikko Huovinen Suomussalmella: Kirjoittaminen kirja kirjalta vaikeampaa / Risto Kormilainen (Ylä-Kainuu 24.11.1987)

Ei saa alistua kamalille ajatuksille. Minä en lienekään voitotelevainen kirjojen tekijä. Sota-aika sen kai teki, ei kannattanut itkuvirsiä laulaa ihmisten kärsiessä. Kyllä sitä tiesi, kuinka tiukoilla ihminen

oli sodan jälkeenkin kun katseli lumihangessa rämpivää sotainvalidia savotassa.

Veikko Huovinen kyllästyi lamapuheisiin: Nyt pitäisi lyödä nyrkkiä pöytään / Risto Karlsson (Seura 49/1991 ja Kotiliesi 23/1991, Kirjajoulu-liite)

Kun joku kirja on ilmestynyt, siinä menee aikaa levätessä. Mutta kun aikansa on ollut, rupeaa ajattelemaan, että mitäs varten minä täällä oikeastaan oon ja pitähän tässä jotakin tehdä. Varsinkin keväällä on helpompi alottaa, kun on valosaa. – Välillä sitä ajattelee, että ei riviäkään enää koskaan. Mutta sitten vaan kirjoittamisen halu rämpiä päälle.

Veikko Huovinen, kirjailija ilman reunaheitoja (Me Naiset 15/1992, s. 56–57, 87)

Minusta tuli kirjailija sen takia kun nuorena metsässä kulkiessani näin niin paljon kaunista ja jännittävää. Ensimmäiset juttuni olivat eräjuttuja, joista sain kosketuksen kirjoittamiseen. Nuorena poikana metsästysretkillä luonto vaikutti minuun voimakkaasti.

Kirpeitä kannanottoja Sotkamosta / Jussi Rekinen (Kodin Kuvalehti 19/1992, s. 6–9)

Nuorempana saatoinkin kirjoittaa niin että koko opiskelu unohtui: parikymmentä sivua päivällä ja yöllä. Nyt tahti on paljon hitaampaa. Kirjoitusinto ei enää ole sellaista kuin nuorena. Kirjoituspöydän ääreen istuminen on nykyään kovin raskasta. Juttuja muhii pääkopassani vaikka millä mitalla. Ne tuntuvat pahuksen hyviltä, mutta en edes kehtaa kirjoittaa niitä.

Kirpeitä kannanottoja Sotkamosta / Jussi Rekinen (Kodin Kuvalehti 19/1992, s. 6–9)

Metsä on antanut paljon minulle ja kirjalliselle työlleni. On ollut monenlaisia suhteita metsään: lapsuuden metsä, erämetsä, esteettinen metsä ja ammatin takia propssi- tai tukkimetsä.

Veikko Huovinen, Vuokatinvaaran ajattelija : "...Voi juku, kun olen onnellinen!" / Arto Pietilä (Metsästys ja Kalastus 5/1997, s. 10–15)

Kyllä kai minusta tuli kirjailija, kun olin nuori metsästäjä ja jaksoin nousta aamulla hyvin aikaisin. Monesti istuin ladon kynnyksellä auringon nousua ihmettelemässä... Oli merkillistä tulla unisiin kyliin, joissa ei tiedetty mitä metsässä tapahtuu. Tuntui kuin olisi yksin omistanut jotain sellaista, josta pitäisi kertoa toisillekin.

Veikko Huovinen, Vuokatinvaaran ajattelija : "...Voi juku, kun olen onnellinen!" / Arto Pietilä (Metsästys ja Kalastus 5/1997, s. 10–15)

On ne vaan jänniä nuo aakkoset. Mokokilla pikkuisilla merkeillä saa aikaan niin kummallisia tarinoita, että niitä luetaan.

Veikko Huovisen kirjailijan taivalta kohta 50 vuotta : yksittäistaistelija Kainuun korvessa (Koti-Kajaani 25.–26.9.1999, s. 8)

Kaikki kirjat ovat kuin omia lapsia omine piirteineen. Tuleehan niitä joskus aina ihasteltua ja samalla mielessään vähän korjailtuakin.

Veikko Huovisen kirjailijan taivalta kohta 50 vuotta : yksittäistaistelija Kainuun korvessa (Koti-Kajaani 25.–26.9.1999, s. 8)

Kirjoista ja lukemisesta

Kyllä se on ihmeellinen tämä kirjojen maailma. On se. Semmoisia pitää kirjoittaa, joita ei ole olemassakaan. Ei muuta kuin pistät paperille, ja sitten ne ovat olemassa. Ja kuitenkin eivät

monet kirjailijaa oikein ymmärrä vaan luulevat, että se on semmoinen joutavalla eläjä. Vaan olen tässä miettinyt, että ei se kirja taida ihan olematon ollakaan. Työllistää sekin aika joukon. Latojat, kirjaltajat ja viisaat faktorit puuhailevat. Painokoneet jyskyttävät. Kuljetusvälineet joutuvat ponnistelemaan kuljettaakseen kirjoja. Pakkaamot toimivat. Kirjakauppiaat myydä nyökyttelevät ja koettavat olla hyvin hurmaavia. Ja jos filmimiehet sattuvat innostumaan, ne liehuvat, ja vielä teatteri-ihmisetkin. Niitäkin se heilauttaa. Ja sitten ihmiset jotka lukevat ja viettävät muutaman iloisen illan.

Huovisen syysarvoituksia: Taidan ruveta eläkkeelle / Jouni Hirvaskero (Savon Sanomat 6.10.1974)

Eläkkeelle kai tästä pitäisi lähteä. Ei kestä enää peukalot. Kun on vuosikymmenet lukenut selällään ja pidellyt peukalon hangassa raskaita romaaneja sekä tieteiskirjallisuutta, alkavat peukalot kipeytyä. Piti käydä oikein verikokeessa. Selvä ammattitauti kai se on. Liekkö ihan luupiikki. Peukalot vaikuttavat luomiskykyä vähentävästi.

Huovisen syysarvoituksia: Taidan ruveta eläkkeelle / Jouni Hirvaskero (Savon Sanomat 6.10.1974)

Kirjoja ei voi panna paremmuusjärjestykseen. On falskia sanoa, että tämä tai tuo on vuoden paras kirja. On monenlaisia lukijoita, jotka arvioivat eri tavoin. Kirja elää omien kansiensä välissä omaa elämäänsä. Ei sitä voi julistaa toista kirjaa paremmaksi tai huonommaksi niin kuin juoksijoita ja hiihtäjiä voidaan listoittaa.

Päiväkävelyllä Veikko Huovisen kanssa / Raimo Seppälä (Aamulehti 18.1.1985)

Paljon on pidetty ääntä kirjoista, joita lukijat eivät lue. Eivät lukijat niitä hyljeksi sen takia, että olisivat tyhmiä, vaan siksi, että heillä on oma vaistonsa. Paljon luettu kirja ei välttämättä ole huono eikä vähän luettu hyvä.

Veikko Huovinen luottaa kerronnan tuhatvuotiseen valtavirtaan / Raimo Seppälä (Aamulehti 10.2.1985)

Kirja, josta jää hyvä mieli, on hyvää kirjallisuutta. Jos kirja ahdistaa, tekee epävarmaksi, ärsyttää, ei hyvältä tunnu. Onneksi sellaisia kirjoja ei paljon lueta, torjunta toimii. Onneksi meillä on valinnan vapaus.

Kemilältä ja Huoviselta Sotkamon kuvakirja / Marja-Liisa Tuppurainen (Kaleva 28.11.1986.)

Kirjoissa on paljon asiaa ja tietoja, aina kirjaa tarvitaan ja toiseksi maailmassa on paljon hyviä kirjoja... vaikka lukisi yhden kirjan päivässä niin hyvää lukemista riittää eliniäksi. Sitten kirjalla on paljon näitä hyviä puolia: kirja on hiljaa, kun lyö kannet kiinni, ja sitäpaitsi se ei ole valmiiksi naurettu.

60 vuotta täyttävä Veikko Huovinen: "On vain semmoista huminaa ympärillä" / Eero Marttinen (Kainuun Sanomat 6.5.1987)

Pohjimmiltani olen optimisti enkä oikein jaksa käsittää, miksi nykyään tehdään niin synkkiä kirjoja. Mieluummin kasvateltaisiin kumminkin hymyä.

Poikakirja enää puuttuu (60-vuotishaastattelu) / Katri Simonen (Uusi Suomi 7.5.1987)

Poikakirjoja luen ja urheilukirjoja. Lasse Virenistä pitää aina lukea ja Eero Mäntyrannasta. Minä en ole niin korkeakirjallinen enää. Eräkirjallisuutta luen ja sotakirjoja – nekin on nykyään huonompia ja huonompia – täysin kaupallisia.

Ei mikään hulvattoman hauska Veikko / Auli Nykänen & Markku Lepola (Apu 50/1990, s. 2–5)

Arvosteluista ja määritelmistä

Ei modernistiksi pääse kuin suhteilla. Minäkin haluaisin modernistiksi ja proosan uudistajaksi, mutta eivät ne ota minua, kun en ole kenenkään tuttava enkä helsinkiläinen. Niin sanottuun väliryhmäänkään eivät varmasti ottaisi minua, siis vanhan ja uuden välille, kun asun syrjässä ja olen – humoristi. Näin ollen minä jään aivan tavalliseksi kansankuvaajaksi, eikä kukaan kirjoita minusta jännittäviä esseitä eikä "tulkitse" minua hienoissa kirjallisissa lehdissä. Mutta mitäpä ei kärsisi "kansan" tähden!

Ei modernisti eikä kainuisti – vaan Veikko Huovinen / Vilho Kyrölä (Suomen Kuvalehti 35/1960, s. 20–21, 38)

Minunkin tuotantoani on selitetty vaikka millä tavalla: on löydetty todella ihmeellisiä seikkoja, joita itse en ole tullut edes ajatelleeksi. Rivien välistä arvostelijat yrittävät lukea vaikka mitä, mutta jää kyselemään, onko se tarpeellista. Huumorintajuisella kirjailijalla eivät tällä pelillä kyllä naurunaiheet lopu.

Veikko Huovisen sotkamolainen hattutanssi / Eero Marttinen (Kainuun Sanomat 12.10.1967)

Useimmat ihmiset näkyvät pitävän ainoana oikeana huumorina sellaista leppoisaa huumoria, joka ei loukkaa ketään. Ja kyllähän se kovasti mukavaa ja sydämellistä onkin. Mutta onhan niitä muitakin yleismaailmallisesti tunnustettuja huumorin lajeja kuten satiiri, ironia, jopa sarkasmi. Niiden käyttöön ei vain ole meillä totuttu.

Huovisen syysarvoituksia: Taidan ruveta eläkkeelle / Jouni Hirvaskero (Savon Sanomat 6.10.1974)

Jos saisin itse valita, olisin "kirjailija, jonka tuotannossa esiintyy myös huumoria". Humoristi on kustantajalle myyvä nimitys. Kirjakerholla näkyy olevan jaoteltuna erikseen kotimainen kaunokirjallisuus ja erikseen huumori. Huumori ei siis ole enää kaunokirjallisuutta. Saisi se kuitenkin edes alalaji olla.

Jokohan Kiannon pahahenki siirtyi Huoviseen? / Irma Matilainen (Karjalainen 1.11.1976)

Olen sanonut, että en halua olla humoristi, vaan kirjailija. Olen huomannut, että eräitä arvostelijoita ärsyttää roolista poikkeaminen samoinkuin yleisön joukossa muutamat tosikot tuntuvat ajattelevan, ettei humoristilla saisi olla alakuloisia mietteitä ollenkaan. Tämä kävi ilmi päiväkirjani ilmestyessä. Pöllöhän sellainen ihminen olisi, joka aina on iloinen!

"Lullukkaväkeä on yhä enemmän" : eikö enää auta olla leikkisä, Veikko Huovinen / Elina Karjalainen (Suomen Kuvalehti 18/1977, s. 42–46)

Varhaisemmissa vaiheissa jotkut piruillessaan käyttivät minusta nimitystä korpikirjailija ja se ärsytti minua. Mutta nyt kun olen ajatellut, niin korpikirjailijahan minä olen. On tässä ammatissa täällä Sotkamossa ainakin ne korpikirjailijan varjopuolet ja juurine tulevat enemmän esiin. Ei korpikirjailija hassumalta kalskahda.

Veikko Huovisen kolme vuosikymmentä: "Ei korpikirjailija nyt hassumalta kalskahda!" / Eero Marttinen (Kainuun Sanomat 24.9.1978)

Kriitikot kun kirjoittaa, niin ne eivät kirjoita minkäläinen se kirja on, vaan minkäläinen siitä heidän mielestään olis pitänyt tulla. Ihmettelevät, miksi hernesoppa ei maistu kaalisopalle...

Huovis-Veikon humusavotta (60-vuotishaastattelu) / Veikko Huttunen (Iisalmen Sanomat 6.5.1987)

Kun Havukka-ahon ajattelijaa ruvettiin lukemaan radiossa, vastaantulijat hymyilivät oudosti ikään kuin odottaen, milloin avaan suuni ja kerron jonkin leikillisen jutun. Humoristi ei kuitenkaan välttämättä ole mikään kahdella jalalla kävelevä huumori. En ollut hersyvä enkä pitänyt julkisuudesta.

Yksi on varmaa – huumori ei kuole (60-vuotishaastattelu) / Kaarina Naski (Etelä-Suomen Sanomat 6.5.1987)

En ymmärrä kirjailijoita, jotka sanovat ottavansa arvostelut nöyrästi. Sitähän pitää olla vihainen. Sanoa, että haistakaa! Usein arvostelijat kaiken kukkuraksi tietävät paremmin, miten kirja olisi pitänyt kirjoittaa. Heiltä vain tulee niin vähän kirjoja.

Veikko Huovinen, kirjailija ilman reunaehtoja (Me Naiset 15/1992, s. 56–57, 87)

Kyllä humoristikin voi ottaa kantaa yhteiskunnallisesti, kunhan muistaa tehdä sen huumorin keinoin. Jos huumori unohtuu, syntyy vain ikävää paasausta.

"Ihailen takinkääntäjien sulavuutta" : Veikko Huovisen sapetus on asettunut kommunismin kaaduttua / Seppo Heikinheimo (Helsingin Sanomat 28.7.1993)

Minä en ole koskaan ollut mikään osallistuva keskustelija. Täältä pohjoisesta katsoen etelän miesten kotkotukset ovat siinä määrin turhia, että useimmiten riittää kun niille hymähtää.

"Ihailen takinkääntäjien sulavuutta" : Veikko Huovisen sapetus on asettunut kommunismin kaaduttua / Seppo Heikinheimo (Helsingin Sanomat 28.7.1993)

Jonkun verran olen lukenut arvosteluja, mutta vanha koira ei opi uusia temppuja. Kaikki arvostelijat ovat erilaisia, se on luonnon laki.

Veikko Huovisen kirjailijan taivalta kohta 50 vuotta : yksittäistaistelija Kainuun korvessa (Koti-Kajaani 25.–26.9.1999, s. 8)

Lisätietoa

Tutkielmia, opinnäytteitä ja dokumentteja

Veikko Huovisesta ja hänen teoksistaan on kirjoitettu paljon eri lähteissä. Näihin listoihin on koottu Huoviseen liittyviä tiedonlähteitä. Tutkielmissa ja kirjailijakuvissa on Huovista ja hänen tuotantaan käsitteleviä kirjoja sekä kirjoissa ja lehdissä julkaistuja artikkeleita. Opinnäytteet on koottu omaksi listakseen. Televisiossa ja radiossa -osioon on listattu dokumentteja ja haastatteluja. Veikko Huovisen teoksista tehdyt televisiosarjat, elokuvat ja kuunnelmat löytyvät tuotanto-sivulta.

Tutkielmia ja kirjailijakuvia

Aaltonen, Jorma: Kaksi kirjailijaa – kaksi versiota. Kaltio 1/1989, s. 41.

- Hallikainen, Pertti: Satiirilla sanottua : kaksi Veikko Huovisen teosta.
Teoksessa *Kirjallisuudentutkijain Seuran vuosikirja 21*. Helsinki : SKS, 1965, s. 15–42.
- Heikkinen, Jalo: Havaintoja Huovisen tuotannosta 1. Kainuun Sanomat 26.9.1969.
- Heikkinen, Jalo: Havaintoja Huovisen tuotannosta 2 : muotojen tyyni tasapaino. Kainuun Sanomat 27.9.1969.
- Heikkinen, Jalo: Havaintoja Huovisen tuotannosta 3 : ihmisiä elämän saatossa. Kainuun Sanomat 28.9.1969.
- Heikkinen, Risto: Originellit piirteet Veikko Huovisen humoreskituotannon henkilöhahmoissa : ... eli miten kirjailijan lyhyissä erikoisissa nauretaan maailman hölmöille piirteille. Kainuun Sanomat 6.3.1994
- Huhtala, Liisi: Veikko Huovinen - Sotkamon satiirikko / Liisi Huhtala ja Kerttu Pääkkönen.
Teoksessa *Pohjois-Suomen kirjallisuushistoria*. Helsinki : SKS, 2010. s. 114-115.
- Hänninen, Jukka: Ystäväni Veikko Huovinen. Teoksessa *Vuosirengas 78 : lukuelämyksiä*. Porvoo : WSOY, 1979, s. 79–88.
- Joensuu, Juri: Naukkuja, zakuskoita, juhla-aterioita : Veikko Huovisen koominen hillintä.
Teoksessa *Huumorin skaalat : esitys, tyyli, tarkoitus / toimittaneet Seppo Knuuttila, Pekka Hakamies ja Elina Lampela*. Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (Kalevalaseuran vuosikirja 94), 2015, s. 230–245.
- Kantola, Janna: Eläimet Veikko Huovisen tuotannossa. Julkaisussa: Joutsen/ Svanen, kotimaisen kirjallisuudentutkimuksen vuosikirja 2014. Klassikkokirjasto; Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrialaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos, 2014, s. 95–110.
- Kantola, Janna: Hanhikorppikotkia ja ronttosauruksia : eläinten osa Veikko Huovisen tuotannossa.
Teoksessa *Kiviaholinna : suomalainen romaani* (toim. Vesa Haapala ja Juhani Sipilä), Helsinki : Avain, 2013. s. 225-241.
- Kare, Kauko: 'Nykyinen maailmankäsitys'. Suomalainen Suomi 1/1953, s. 36–38.
- Karonen, Vesa: Veikko Huovinen, satirist of the forest. Books from Finland 3/1987, s. 154–156.
- Kaskela, Markku: Rauhankorppi lentää. Kirjailija 3/2006 , s. 6-11.
- Koistinen, Tero: "Hyvälle maistui Pörhösen maksa" : ruokakulttuurisia kohtaamisia Veikko Huovisen tuotannossa. Elore 2/2001. Luettavissa verkossa: http://www.elore.fi/arkisto/2_01/koi201.html. Sisältyy myös teokseen *Suulla ja kielellä : tulkintoja ruuasta*. toim. Maarit Knuuttila, Jyrki Pöysti ja Tuija Saarinen, s. 258-269.
- Kontio, Kari: Kaunotar ja silli eli käsityksiä Veikko Huovisen kirjallisuudesta. Nuori Voima 3/1994, s. 32–35.
- Koskela, Lasse: Suomalaisia kirjailijoita Jöns Buddesta Hannu Ahoon. Helsinki : Tammi, 1990. Veikko Huovinen, s. 98–100.

Koskimies, Rafael: Reunamerkitöjä Veikko Huovisen "Hamstereihin". *Virittäjä* 4/1967, s. 379–385. Julkaistu myös Kainuun Sanomissa 23.9.1973 (otsikkona Reunamerkitöjä Huovisen Hamstereihin).

Kuisma, Pekka J: Miten luen ja ymmärrän Veikko Huovisen tuotantoa. Lukijan muistoja ja Sotkamon mestarin herättämiä mietteitä Paltaniemi-päivillä 16.7.2011. Luettavissa verkossa: <https://www.nimikot.fi/nimikkoseurat/veikko-huovinen/kirjoituksia-veikko-huovisesta/pekka-j-kuisma-miten-luen-ja-ymm/>

Lahtinen, Toni: Eko, heko : saako ympäristöhuolelle nauraa? Ekokarnevaali Veikko Huovisen Ympäristöministerissä. Teoksessa *Äänekäs kevät : ekokriittinen kirjallisuudentutkimus*. toim. Toni Lahtinen ja Markku Lehtimäki. Helsinki, 2008. s. 30-49.

Lassila, Juhani & Viljanen, Tero: Tiedettä tyhjästä eli mitä Ringa pakeni? *Parnasso* 2/1994, s. 217–218.

Lahtinen, Toni: Maailmankuva mahassa : sosiaalisesta ravinnosta à la Veikko Huovinen. Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, Nykykulttuurin tutkimuskeskus. 22/2005 : 4, 5.

Liukkonen, Tero: Rauhan erakkoja: Veikko Huovisen monitahoinen tuotanto. Esitelmä Veikko Huovinen -seuran seminaarissa Sotkamossa 6.9.2008. Luettavissa verkossa: <https://www.nimikot.fi/nimikkoseurat/veikko-huovinen/kirjoituksia-veikko-huovisesta/tero-liukkonen-veikko-huovisen-m/>

Liukkonen, Tero: Veikko Huovinen : kertoja, veitikka, toisinajattelija. (SKS:n toimituksia 675.) Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1997.

Marniva mäkipeura: selityksiä Veikko Huovisen sanastoon. Koonnut Kari Vuokare. Sotkamo: Veikko Huovinen -seura, 2017.

Marttinen, Eero: Veikko Huovinen. Teoksessa *Kirjailijakuvia 2* (toim. Liisa Enwald). Suomen Maakuntakirjailijat ry, 1983, s. 6–11. Julkaistu myös teoksessa *Suomalaisia kirjailijakuvia* (toim. Liisa Enwald), Helsinki : Kirjayhtymä, 1987, s. 49–65.

Marttinen, Eero: "Onpa tolokku mies – ihan kuin Huovis-Veikko". *Kaltio* 2/1979, s. 48–50.

Mäkelä, Hannu: Huovinen, kertoja. *Parnasso* 2–3/1967, 69–76. Julkaistu myös Hannu Mäkelän teoksessa *Isaskar Sitarlassa : tekstejä ja kirjoituksia vuosilta 1965–1990*, Fenlit, 1990, s. 158–167.

Mäkinen, Kirsti: Ajattelen kynälläni : esseitä, kirjoituksia. (SKS:n toimituksia 718.) Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1998. Puukansaa, s. 138–142.

Niemelä, Pekka: Metsät ja metsäammattilaiset Aleksis Kiven ja Veikko Huovisen tuotannossa. Julkaisussa: *Vuosisadan metsäbiologi* : Helsinki : Suomen tiedeseura, 2015, s. 64–73.

Niemi, Juhani: Proosan murros : kertovan kirjallisuuden modernisoituminen Suomessa 1940-luvulta 1960-luvulle. Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1995. Veikko Huovinen: Havukkahon ajattelija, s. 63–67.

Niemi, Juhani: Veikko Huovinen, naurulintu. Helsingin Sanomat 6.2.1983. Julkaistu myöhemmin pienin muutoksin ja pitempänä versiona myös Niemen teoksessa *Kirjailijoita ja epäkirjailijoita* :

pikakuvia aikalaisista (SKS:n toimituksia 395), Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1983, s. 21–29.

Oikarinen, Pekka: Veikko Huovisen metsä on suojeleva sille joka sen tuntee. Kainuun Sanomat 28.12.2000.

Pennanen, Eila: Luettua, läheistä : juttuja kirjoista. Porvoo : WSOY, 1990. Huovisen Puukansa, s. 190–207.

Pietilä, Arto: Veikko Huovinen : Vuokatinvaaran ajattelijana. Julkaisussa *Metsästys ja kalastus 1997* : 5, s. 10–15.

Pääkkönen, Irmeli: Veikko Huovisen huumorin kieli ja mieli. Teoksessa *Kielitieteellisiä muistoonpanoja 4 : laitoksen 25-vuotisjulkaisu* (toim. Merja Karjalainen). Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen laitoksen tutkimusraportteja 34. Oulu, 1991, s. 29–47.

Pääkkönen, Irmeli: Veikko Huovisen kirjailijaroolit. Teoksessa *Kaiku 1989 : Kainuun kulttuurin vuosikirja*. Kainuun kuntien kulttuurilautakunnat, 1989, s. 79–84.

Rajala, Panu: Hirmuinen humoristi : Veikko Huovisen satiirit ja savotat. Helsinki : WSOY, 2012.

Rajala, Panu: Tarkasti leikattu tarina (Veikko Huovinen: Koirankynnen leikkaaja). Teoksessa *Kirjojen Suomi* (toim. Juhani Salokannel). Helsinki : Otava, 1996, s. 522–530.

Riikonen, H. K: Huumorin ja satiirin rajamailla: Veikko Huovinen ja Arto Paasilinna. Teoksessa *Satiiri Suomessa*. Toim. Sari Kivistö ja H. K. Riikonen. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 2012, s. 330–355.

Salokannel, Juhani: Linnasta Saarikoskeen : suomalaisia kirjailijakuvia. Porvoo : WSOY, 1993. Veikko Huovinen, s. 138–168

Salovaara, Martti: Hamsterilla hattu päässä : varastointi-idea Veikko Huovisen tuotannossa. Kaleva 28.5.1983.

Savolainen, Erkki: Läpivalaistu yksinvalta: Veikko Huovisen ja Mark Twainin näkökulmien sukulaisuudesta. Savon Sanomat 12.1.1989.

Seppälä, Arto: Ajatus on hiirihaukka : Veikko Huovinen, humoristi. Porvoo : WSOY, 1975. 2., uus. p. 1992.

Seppälä, Arto: Mitä Waltari vastasi : kirjoituksia kirjoista, kirjailijoista, kirjallisuudesta ja kirjoittamisesta. Porvoo : WSOY, 1989. Kaksipäinen kynä, s. 96–100. Julkaistu myös Kainuun Sanomissa 28.9.1989.

Seppälä, Arto: Veikko Huovisen muistojuhlassa Sotkamossa 29.11.2009 Luettavissa verkossa: <https://www.nimikot.fi/nimikkoseurat/veikko-huovinen/kirjoituksia-veikko-huovisesta/arto-seppala-puhe-veikko-huovise/>

Sihvo, Hannes: Monenlaisia metsäherroja : vuolaisuja metsähistoriastamme Kiannon, Haanpään ja Huovisen tuotannossa. Kotiseutu 4/1988, s. 159–163. Julkaistu pienin muutoksin myös teoksessa *Kaiku 1989 : Kainuun kulttuurin vuosikirja*, Kainuun kuntien kulttuurilautakunnat, 1989, s. 71–78.

Sirviö, Heikki: Roistovaltioita, fasisteja ja rauhanpuolustajia : Huovisen Rauhanpiippu ja Veitikka. Kosmopolis 40/2010; 3, 4. Tampere : Suomen rauhantutkimusyhdistys, 2010.

Sirviö, Heikki: Syrjäseutujen liian helppo elämä? Hyvinvointivaltio Veikko Huovisen satiireissa. Alue- ja Ympäristötutkimuksen Seura ry. 44/2015 : 1, s. 45–59.

Sirviö, Heikki: Viiksimiesten maailmanpolitiikkaa. Kosmopolis 44/2014; 3–4 : Tampere : Suomen rauhantutkimusyhdistys, s. 96–111. Veikko Huovinen: Veitikka, Joe-setä, Pietari Suuri hatun polki.

Sisättö, Vesa: Hitler elää! Veikko Huovinen : Veitikka. Teoksessa *Toisten kirjoissa*, Helsinki : BTJ, 200. s. 24–27.

Sisättö, Vesa: Veikko Huovinen. Teoksessa *Aapelista juoppohulluun : kotimaisia humoristeja 1*. Helsinki : Avain, 2012. s. 39–50

Sisättö, Vesa: Veikko Huovinen. Teoksessa *Kotimaisia nykykertoja 3* (toim. Kari-Otso Nevaluoma). Helsinki : BTJ Kirjastopalvelu, 2000, s. 44–49.

Syrjä, Juhani: Tekevätkö humoristit suurimmat palvelukset? : luonnehdintaa Veikko Huovisen ympäriltä. Kaleva 14.3.1981.

Tarkka, Pekka: Suomalaisia nykykirjailijoita. 6. uud. laitos. Helsinki : Tammi, 2000. Veikko Huovinen, s. 57–60. Huovinen esitelty myös kaikissa teoksen aiemmissä laitoksissa (ilm. ensimmäisen kerran 1967).

Timonen, Asko: Isä Aurinkoista naurattaa : Rooman keisareiden ja Huovisen 'Joe-sedän' ajatonta huumoria. Parnasso 4/1994, s. 457–465.

Opinnäytteitä

Tekijä: Hakanen, Ritva

Nimeke: Veikko Huovisen kuvailmaisusta : vertauksesta, metaforasta ja personifikaatiosta

Vuosi: 1964

Sivumäärä: 53

Opinnäyte: Laudaturtyö / Helsingin yliopisto, kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Hangaslammi, Tiina

Nimeke: Adjektiivit tyylin indikaattoreina : havaintoja adjektiivi-ilmauksista Veikko Huovisen teoksessa Puukansan tarina sekä Suomen Kuvalehdessä

Vuosi: 1991

Sivumäärä: 241

Opinnäyte: Pro gradu -työ /Jyväskylän yliopisto, suomen kielen laitos

Tekijä: Heikkinen, Risto

Nimeke: Huovisen hullut : originellit piirteet Veikko Huovisen humoreskituotannon henkilöhahmoissa

Vuosi: 1994

Sivumäärä: 111

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Jyväskylän yliopisto, kirjallisuuden laitos

Tekijä: Hirvi, Ilona

Nimeke: Kuusi ryskyen kaatuu. Luonnon poliittisuus Veikko Huovisen teoksissa Havukka-ahon ajattelija, Ympäristöministeri ja Puukansan tarina.

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 78

Opinnäyte: Pro gradu -tutkielma / Itä-Suomen yliopisto, kirjallisuus

Tekijä: Hytönen, Outi

Nimeke: Veikko Huovisen Puukansan tarina luonnon ja kulttuurin rajan kuvaajana

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 79

Opinnäyte: Pro gradu -tutkielma / Tampereen yliopisto; Kieli-, käännös-, ja kirjallisuustieteiden yksikkö; Suomen kirjallisuuden maisteriohjelma

Tekijä: Hyvönen, Maija-Liisa

Nimeke: Huumori ja satiiri Veikko Huovisen 1950-luvun tuotannossa

Vuosi: 1982

Sivumäärä: 80

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Jyväskylän yliopisto, kirjallisuuden laitos

Tekijä: Häyrynen, Merja

Nimeke: Konnektorikytkentä sidoksisuuden ja tyylin ilmentäjänä Lassi Nummen ja Veikko Huovisen novelleissa ja pakinoissa

Vuosi: 1990

Sivumäärä: 194

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Jyväskylän yliopisto, suomen kielen laitos

Tekijä: Jäske, Irma

Nimeke: Veikko Huovisen romaanikielen lauseenvastikkeista : Tutkimus lauseenvastikkeiden käytöstä Veikko Huovisen romaanien Havukka-ahon ajattelija, Siintävät vuoret, Lemmikkieläin ja Lampaansyöjät kerronnassa ja replikoinnissa sekä Havukka-ahon ajattelijan monologeissa

Vuosi: 1981

Sivumäärä: 194

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Jyväskylän yliopisto, suomen kielen laitos

Tekijä: Kaltiala, Mari

Nimeke: O peredace realij s finskogo jazyka na russkij v hudozestvennoj literature (na materiale proizvedenij V. Huovinena "Koirankynnenleikkaaja", "Ympäristöministeri" i "Matikanopettaja")

Vuosi: 1993

Sivumäärä: 60

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Joensuun yliopisto, kansainvälisen viestinnän laitos, venäjän kieli

Tekijä: Kauppinen, Hanna

Nimeke: Mitä minä huolin maailman tuiskuista! : syömisen ja ruoan merkitys keskeisten motiivien rakentumisessa Veikko Huovisen Hamstereissa ja Lampaansyöjissä.

Vuosi: 2007

Sivumäärä: 96

Opinnäyte: Pro gradu -tutkielma / Helsingin yliopisto, Kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Kemppainen, Erkki

Nimeke: Veikko Huovinen Kainuun kuvaajana

Vuosi: 1974

Sivumäärä: 245

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Tampereen yliopisto, kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Kemppainen, Erkki

Nimeke: Veikko Huovinen kainuulaisten kuvaajana

Vuosi: 1970

Sivumäärä: 70

Opinnäyte: Erikoistyö / Tampereen yliopisto, yhteiskunnallinen tutkinto, kirjallisuuden historia

Tekijä: Kemppi, Aarno

Nimeke: Veikko Huovisen 1960-luvun tuotannon kehityslinjoja

Vuosi: 1973

Sivumäärä: 144

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Helsingin yliopisto, kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Kettunen, Teija

Nimeke: Veikko Huovisen 50-luvun tuotannon vastaanotosta

Vuosi: 1983

Sivumäärä: 106

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Helsingin yliopisto, kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Kilpeläinen, Anneli

Nimeke: Hirristä Veitikkaan : keskeiset teemat Veikko Huovisen tuotannossa v. 1950–1971

Vuosi: 1986

Sivumäärä: 110

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Turun yliopisto, kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Kuha, Saimi

Nimeke: Veikko Huovinen satiirikkona

Vuosi: 1970

Sivumäärä: 97

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Turun yliopisto, kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Laine, Anu

Nimeke: Konsta vai Pylkkänen, tema vai ta : miten henkilöihin viitataan Veikko Huovisen Havukkahon ajattelijassa ja sen vironnoksessa

Vuosi: 1993

Sivumäärä: 169

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Turun yliopisto, suomen kieli

Tekijä: Leinonen, Riika
Nimeke: Miten Mertsä muotoutuu?
Vuosi: 2008
Sivumäärä: 81
Opinnäyte: Pro gradu -tutkielma / Oulun yliopisto, humanistinen tiedekunta, kirjallisuus

Tekijä: Parpola, Sisko
Nimeke: Veikko Huovisen Konsta-kirjojen kansankielestä
Vuosi: 1972
Sivumäärä: 51
Opinnäyte: Laudaturtyö / Helsingin yliopisto, kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Pelkonen, Heljä
Nimeke: Veikko Huovisen 1960- ja 1970-luvun teosten vastaanotosta
Vuosi: 1981
Sivumäärä: 97
Opinnäyte: Pro gradu -työ / Helsingin yliopisto, kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Pienihäkkinen, Jaana
Nimeke: Interjektioiden ja niiden kääntämisen tarkastelua : esimerkkiteoksina Huovinen, Havukka-
ahon ajattelija ja Brecht, Mutter Courage und ihre Kinder
Vuosi: 1992
Sivumäärä: 80
Opinnäyte: Pro gradu -työ / Turun yliopisto, kääntäjänkoulutuslaitos, saksan kieli

Tekijä: Piirainen, Anneli
Nimeke: Sodanvastaisuus Veikko Huovisen tuotannossa
Vuosi: 1987
Sivumäärä: 112
Opinnäyte: Pro gradu -työ / Oulun yliopisto, kirjallisuuden ja kulttuuriantropologian laitos

Tekijä: Punta-Saastamoinen, Maija-Liisa
Nimeke: "Puhtaasta" huumorista mustaan huumoriin : Veikko Huovisen tuotannon pohjalle
kätkeytyvä maailmankuva
Vuosi: 1985
Sivumäärä: 133
Opinnäyte: Pro gradu -työ / Joensuun yliopisto, kirjallisuus

Tekijä: Sahlberg, Jukka
Nimeke: Koomisuus Veikko Huovisen Konsta Pylkkäs-kirjoissa
Vuosi: 1977
Sivumäärä: 71
Opinnäyte: Laudaturtyö / Tampereen yliopisto, kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Salmu, Päivi
Nimeke: Studie över Veikko Huovins Havukka-ahon ajattelija och dess svenska översättning
Konsta: en studie över överföring av atmosfär
Vuosi: 2005

Sivumäärä: 82

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Oulun yliopisto, saksan, ranskan ja pohjoismaisten kielten laitos, pohjoismaiset kielet

Tekijä: Savolainen, Tiina

Nimeke: Suomen frekventatiivisen -ele-johtimen ja sen saksannosvaihtoehtojen kontrastiivinen analyysi

Vuosi: 1996

Sivumäärä: 83

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Turun yliopisto, saksan kieli ja kulttuuri

Huomautus: Tutkimusaineistona 95 suomalais-saksalaista lauseparia, jotka on koottu Veikko

Huovisen teoksesta Havukka-ahon ajattelija, Anna-Leena Härkösen teoksesta Häräntappoase ja

Mika Waltarin teoksesta Sinuhe Egyptiläinen ja niiden saksannoksista

Tekijä: Siikki, Ilona

Nimeke: Tapaa ja keinoa ilmaisevat II infinitiivin instruktiivi ja III infinitiivin adessiivi nykysuomessa

Vuosi: 1997

Sivumäärä: 67

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Tampereen yliopisto, suomen kieli

Huomautus: Tutkimusaineistona seitsemän Aamulehteä ja kolme Suomen Kuvalehteä vuodelta

1995 sekä Arto Paasilinnan teokset Auta Armias (1989) ja Volomari Volotisen ensimmäinen vaimo

(1994), Veikko Huovisen teos Lentsu (1978) ja Eila Pennasen teos Naivistit (1982)

Tekijä: Sirviö, Heikki

Nimeke: Erilaisia sotajuttuja : kirjallisuus politiikkana, ironia metanäkökulmana Veikko Huovisen teksteissä

Vuosi: 2006

Sivumäärä: 179

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Tampereen yliopisto, politiikan tutkimuksen laitos, kansainvälinen politiikka

Tekijä: Sirviö, Heikki

Nimeke: Valtiomuutos ja satiirin pohjoinen ulottuvuus : alueellinen ero ja kirjallisuuden politiikka

Haanpään, Huovisen ja Heikkisen tuotannossa

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 96

Opinnäyte: Väitöskirja / Oulun yliopisto, luonnontieteellinen tiedekunta, maantieteen laitos, maantiede

Tekijä: Sundell, Anne

Nimeke: Suomen ja saksan indikatiivin aikamuotoerot Veikko Huovisen romaanissa Havukka-ahon ajattelija ja sen saksannoksessa sekä Erich Maria Remarquenin romaanissa Im Westen nichts Neues ja sen suomennoksessa

Vuosi: 1999

Sivumäärä: 91

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Turun yliopisto, suomen kieli

Tekijä: Tihverä-Huhtala, Satu

Nimeke: O metafore i perevode metafory

Vuosi: 1993

Sivumäärä: 63

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Helsingin yliopisto, Kouvolan kääntäjänkoulutuslaitos, venäjän kieli

Huomautus: Tutkimusaineistona Veikko Huovisen teos Havukka-ahon ajattelija ja sen venäjännös

Tekijä: Uimonen, Eila

Nimeke: Konsta Pylkkänen ja Veikko Huovisen eräät aatteet

Vuosi: 1968

Sivumäärä: 58

Opinnäyte: Laudaturtyö / Tampereen yliopisto, kotimainen kirjallisuus

Tekijä: Vuokare, Kari

Nimeke: Adjektiivit Veikko Huovisen tuotannossa

Vuosi: 1990

Sivumäärä: 69

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Joensuun yliopisto, suomen kieli

Tekijä: Vuorio-Soinila, Juli-Anna

Nimeke: Suomen ja viron aikamuotojen käyttö Veikko Huovisen romaanissa "Havukka-ahon ajattelija" ja sen vironnoksessa ja Mati Untin romaanissa "Sügisball" ja sen suomennoksessa

Vuosi: 1993

Sivumäärä: 126

Opinnäyte: Pro gradu -työ / Turun yliopisto, suomen kieli

Tekijä: Ylä-Outinen, Urho

Nimeke: Veikko Huovisen Havukka-ahon ajattelijan tyylistä

Vuosi: 1954

Sivumäärä: 34

Opinnäyte: Laudaturtyö / Helsingin yliopisto, estetiikan ja nykyiskansain kirjallisuuden laitos

Televisiossa ja radiossa

Tv-dokumentteja

Toimittaja Liisa Kuhlberg teki 1971 haastattelun Veitikka -kirjan valmistumisen johdosta TV2:ssa. Otteita haastattelusta on katsottavissa YLE:n Elävän arkiston sivuilla.

TV2:ssa esitettiin 11.9.1980 *Musiikkiterveiset*-ohjelmasarjaan kuulunut ohjelma Veikko Huovisen musiikkimieltymyksistä.

MTV:ssa esitettiin 24.12.1981 Pirkko Leistin toimittama ohjelma *Veikko Huovinen joulutunnelmissa*. Ohjelma uusittiin 25.12.1988 nimellä *Muistoja*.

TV2:ssa esitettiin 24.4.1988 Paavo Kähkölän toimittama henkilökuvaa Veikko Huovisesta ohjelmassa *Kulttuuriruutu: Veikko Huovinen*. Ohjelma esitettiin uusintana Huovisen 70-vuotispäivänä 7.5.1997, jolloin ohjelman nimenä oli *Veikko Huovinen – vakava naurattaja*.

TV1:ssä esitettiin kesällä 1999 ohjelmasarja *Ammatti: Suomalainen kirjailija*. Sarja alkoi 12.8.1999 Veikko Huovisen henkilökuvalla, jonka toimittivat Marika Kecskeméti ja J. P. Pulkkinen ja ohjasi Atro Lahtela. Ohjelmassa Huovinen kertoi lapsuudestaan ja nuoruudestaan, kirjoistaan ja niiden henkilöistä, kielestään ja huumoristaan, aatteistaan ja kirjallisista vaikuttajistaan, ensikosketuksista kustantajaan, kiinnostuksesta kuvataiteisiin sekä siitä, mikä kirjailijana olemisessa on kaikkein hienointa.

TV1:ssä esitettiin ensi kerran 5.5.2005 toimittaja Sirkku Kiannon toimittama henkilökuvaa Huovisesta. Ohjelma esitettiin uusintana keväällä 2007 *Kotimaan kasvot : Kirjailija Veikko Huovinen*. Ohjelmassa kuullaan Veikko Huovisen mietteitä kirjailijan työstä ja tuotannosta yli puoli vuosisataa jatkuneen uran pohjalta. Mukana on otteita kirjojen pohjalta tehdyistä elokuvista, muun muassa *Havukka-ahon ajattelijasta*, *Koirankynnen leikkaajasta* ja *Saatana kun yskittää*. Huovista on haastateltu kotona Konstankujalla ja ulkona luonnossa, muun muassa lumisessa metsässä.

Radiossa

Radio-ohjelmassa Kirjailijan puheenvuoro oli Olli Alho tapaamassa Veikko Huovista 18.2.1968.

Hannu Taanilan 7.11.1980 tekemässä haastattelussa Huovinen kertoo elämänvaiheistaan ja työskentelytavoistaan: "Ensimmäinen liuska on kamala." Taltiointiin voi tutustua Ylen Elävän arkiston sivulla.

Veikko Huovinen oli radiossa Koululaisten kirjavartin vieraana 9.11.1983.

Radiossa esitettiin 26.9.1988 ohjelma Tänään iltapäivällä maanantaina : Veikko Huovinen lukijana. Haastattelijana oli Pekka Sairanen.

Veikko Huovinen oli Paavo Einin haastateltavana Taiteessa tapahtuu -ohjelmassa 11.11.1988. Ohjelmassa käsiteltiin Huovisen uutta romaania *Joe-setä*.

Radiossa esitettiin 22.6.1989 ohjelma Sotkamon sineä ja avaruutta : kirjallisia mietteitä nykyajasta ja muutoksista, jossa Veikko Huovinen oli Martti Silvennoisen haastateltavana.

Metsäradion aiheena oli 13.3.1995 Veikko Huovisen panos kansainvälisessä metsäkeskustelussa saksaksi ja englanniksi ilmestyneen *Puukansan tarinan* välityksellä.

Ylen Ykkösen Kulttuurikahvilassa oli 9.12.1995 Paavo Einin vieraana Veikko Huovinen. Ohjelman teemana oli Kolme pirullista viiksiniekkää eli Pietari Suuri, Stalin ja Hitler.

Ylen Ykkösen ohjelmistossa oli kesällä 1997 ohjelmasarja Kuuntele kirjailijaa. Huovinen kertoi kirjailijan urastaan 17.7.1997 lähetetyssä sarjan 4. osassa, jonka nimenä oli Veikko Huovinen – salaviisas Sotkamosta.

Veikko Huovinen oli Ruotsin radion suomenkielisen kanavan Sisuradion haastateltavana Kulttuuriamu-ohjelmassa 14.10.2001. Haastattelijana oli Jorma Ikäheimo.

Yle Radio 1, 2004. Nadjan huone: Konsta Pylkkänen etsii kortteeria ja ihmettelee maailman menoa. Kirjailija Veikko Huovinen Nadja Nowakin vieraana.

Kirjakerho. Yle Radio 1, 25.12.2009. Salaviisas veitikka. Veikko Huovisen tuotantoa muistelivat kirjailijat Tuomas Kyrö ja Tero Liukkonen. Ohjelman toimitti Seppo Puttonen.

Videotallenteita

Suomen Kirjailijaliiton yhteydessä toimiva Kirjallisuuden edistämiskeskus tuottaa Kirjailijakuvia-nimistä kuvatallennesarjaa. Sarjassa on tähän mennessä valmistunut 20 kuvatallennetta, joissa kirjailijat kertovat itsestään kirjailijoina. Tallenteiden kesto on 20–40 minuuttia. Sarjan 6. osa kertoo Veikko Huovisesta.

Muita tallenteita

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjallisuusarkisto ylläpitää tiedostoa maamme korkeakoulu- ja arkistolaitoksen piirissä äänitetyistä kirjailijoiden ja kirjallisuudentutkijoiden haastatteluista. Veikko Huovisesta on tehty tausta- ja teoslähtöisiä haastatteluja 1970 (kesto 1 tunti ja 30 minuuttia, haastattelijana Sisko Ikonen, säilytyspaikka Oulun yliopisto), 1976 (kesto 9 tuntia, litteroituna 248 liuskaa, haastattelijana Arne Kinnunen, säilytyspaikka Helsingin yliopisto) ja 1979 (kesto 1 tunti, litteroituna 38 liuskaa, haastattelijana Seppo Heikinheimo, säilytyspaikka Helsingin yliopisto).

Kirjoituksia Veikko Huovisesta

Risto Heikkinen käsittelee hulluuden merkityksiä Huovisen teoksissa artikkelissaan "Huovisen hullut – Kirjailijan humoreskituotannossa nauretaan hullujen kautta maailman hölmöille piirteille". Artikkelin on julkaistu Kainuun Sanomissa 6.3.1994. In Memoriam Veikko Huovinen puolestaan on muistokirjoitus, jonka Veikko Huovinen -seuran silloinen puheenjohtaja Eila Valtanen kirjoitti kirjailijan kuoleman jälkeen vuonna 2009. Tekstit löytyvät pdf-muodossa Kajaanin kaupunginkirjaston verkkosivuilta.

Linkkejä

Veikko Huovinen -seura: <https://www.nimikot.fi/nimikkoseurat/veikko-huovinen/>

Huovishuone, Sotkamo: <https://www.sotkamo.fi/vapaa-aika/kulttuuritoimi/nahtavyudet/huovishuone/>

Veikko Huovinen Kirjasammossa:

https://www.kirjasampo.fi/fi/kulsa/kauno%253Acharacter_123176059917137#.WFz4mk-7qHs

Veikko Huovinen Ylen elävässä arkistossa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2010/01/21/veikko-huovisen-parodiat-otettiin-liian-usein-tosissaan>